

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΥΘΗΡΩΝ
ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ 2013

Παναγία Ἰλαριώτισσα Κυθήρων.

ΑΦΙΕΡΩΣΙΣ

Τό ἐγκόλπιο αὐτό Ἡμερολόγιο

τοῦ σωτηρίου ἔτους 2013

ἀ φ ι ε ρ ο ὦ τ α ι

εἰς τὰ

ἱερά Ἐκκλησιαστικά μνημεῖα

τοῦ Ποταμοῦ Κυθήρων

βυζαντινῆς καί

μεταβυζαντινῆς περιόδου

καί ὀλοκάρδιος ἀναπέμπεται

πρός τόν Κύριόν μας ἡ εὐχή

ὑπέρ τῆς ταχυτέρας

ἀποκαταστάσεως

ἀναδείξεως καί

προβολῆς αὐτῶν.

**Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Σεραφεῖμ
(Ενθρόνισις στὰ Κύθηρα 30.7.2005)**

ΕΥΧΕΣ

Στή δύσκολη ἐποχή μας, πού διέπεται καί ταλανίζεται ἀπό μιά σοβαρή ἐσωτερική ἠθικο-πνευματική κρίσι καί καταπιέζεται ἀπό μιά ἄνευ προηγουμένου ἰσχυρή οικονομική κρίσι σέ παγκόσμια κλίμακα, οἱ ἐγκάρδιες πατρικές εὐχές μου στόν Ἱερό Κλῆρο καί τόν εὐλογημένο Λαό τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυθήρων καί Ἀντικυθήρων, σέ ὅλα τά ἐγγύς καί τά μακράν πνευματικά μας τέκνα, στούς ὁμογενεῖς ἀδελφούς μας Κυθηρίους καί Ἀντικυθηρίους τούς ἐν Αὐστραλία, Ἀμερικῇ καί ἀλλαχοῦ καί ἰδιαιτέρα στούς ἀγαπιτούς μας ναυτικούς, πού ταξιδεύουν στίς κοντινές καί τίς μακρινές θάλασσες εἶναι:

Εὐλογημένη, εἰρηνική, πνευματική, δημιουργική καί πολύκαρπη ἡ νέα χρονιά μέ τήν Χάρι, τήν δύναμι καί τήν εὐλογία τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, γεμάτη πίστι, ἐλπίδα, ὑπομονή καί ἀγάπη στόν Θεῖο Λυτρωτή μας, μέ ἀληθινή μετάνοια καί εἰλικρινῆ ἀναζήτησι τοῦ θείου θελήματος καί τοῦ ἀπείρου ἐλέους Του, καί πλουσιοπάροχα τά βιοτικά καί πνευματικά ἀγαθά.

Ὁ Μητροπολίτης

Ὁ Κυθήρων Σεραφεῖμ

Προλεγόμενα

Τό ανά χειρας ἐγκόλπιο Ἡμερολόγιο-Ἐορτολόγιο τοῦ 2013 εἶναι ἀφιερωμένο στά πολλά, ἀξιόλογα καί περισπούδαστα ἐκκλησιαστικά μνημεῖα, βυζαντινῆς καί μεταβυζαντινῆς περιόδου, τοῦ Ποταμοῦ, τῆς συμ-πρωτεύουσας τῶν Κυθήρων.

Ἡ ἄλλοτε, μετά τήν Ἑνωσι τῆς Ἐπτανήσου μέ τήν Μητέρα Ἑλλάδα καί μέχρι τό 1912, ἔδρα τοῦ **Δήμου Ποταμίων**, ἡ ὀνομαστή Villa Grande (Μεγάλο Χωρίο) ἢ τῆς Κερᾶς τό Χωρίο, ἡ ἀπό τόν 12ο καί 13ο αἰῶνα γνωστή μέ τό ὄνομα **Ποταμός** περιήκουστη αὐτή κώμη τῆς Κυθηραϊκῆς νήσου, ἔχει σημαντική ἱστορική διαδρομή καί πλοῦτο ἱερῶν μνημείων.

Οἱ **Πενταγιοί**, πού βρίσκονται στήν εὐρύτερη περιοχή τοῦ Ποταμοῦ παρουσιάζουν ἐξαιρετικό ἱστορικό καί ἀρχαιολογικό ἐνδιαφέρον. Οἱ πέντε Ναοί Ἁγίων, πού συνθέτουν τήν ὀνομασία Πενταγιοί, εἶναι: **ὁ ἅγιος Ἰωάννης, ὁ Σωτήρας τοῦ Κοιμητηρίου, ὁ ἅγιος Ἡλίας, ὁ ἅγιος Στέφανος καί ὁ ἅγιος Νικόλαος**. Τοπωνύμιο γνωστό ἀπό τόν 14ο αἰῶνα

ἀπό τήν διανομή τῶν φεουδαρχῶν Βενιέρων
ὡς *Penti agius*.

Οἱ Ἐνορίες τοῦ Ποταμοῦ κατά τό 18ο
αἰῶνα, τότε πού ὁ πληθυσμός τοῦ Διαμερί-
σματος Ποταμοῦ ἔφθασε τούς 2.340 κατοί-
κους, ἦσαν ἑπτά (7): **τῆς Ἰλαριώτισσας, τοῦ**
Παντοκράτορα, τῆς Ἁγίας Τριάδος, τῆς Πα-
ντάνασσας στά Φαρδουλιάνικα, **τοῦ Ἁγίου**
Γεωργίου στά Φαρδουλιάνικα, **τοῦ Ἁγίου**
Ἰωάννου στά Κορωνιάνικα καί **τῶν Ἁγίων**
Ἀναργύρων στά Παναρετιάνικα.

Στό ἐν θέματι ἐγκόλπιο Ἡμερολόγιο δη-
μοσιεύονται ἱστορικά καί ἀρχιτεκτονικά στοι-
χεῖα καί οἱ φωτογραφίες τῶν ἐκκλησια-
στικῶν μνημείων τοῦ Ποταμοῦ, πλήν τριῶν
πού βρίσκονται σέ δύσβατη περιοχή καί δέν
λειτουργοῦνται (**Ἅγιος Γεώργιος** καί **Ἅγιος**
Ἀρτέμιος στά Κουφάρικα καί ὁ **Ἅγιος Στέ-**
φανος στό Ἀρκάρι).

Οἱ ἄλλοι Ἱεροί Ναοί καί τά ἐξωκκλήσια, γιά
τούς ὁποίους γίνεται λόγος καί παρατίθεται
φωτογραφικό ὑλικό, εἶναι οἱ ἀκόλουθοι: **Πανα-**
αγία Ἰλαριώτισσα, Παντοκράτορας, Ἅγιος
Γεώργιος στά Φαρδουλιάνικα, **Ἅγιος Ἰωάν-**
νης Πρόδρομος στά Κορωνιάνικα, **Ἁγία**
Τριάδα, Παναγία στά Φαρδουλιάνικα, **Ἅγιος**

Κοσμάς στά Παναρετιάνικα, **Άγιος Νικόλαος** καί **Άγιος Σάββας** στό Βύθουλα, **Ξεστράτηγος** στόν **Άσώματο**, **Άγιος Ίωάννης** δίπλα στό Κοιμητήριο, **Σωτήρας** στούς **Πέντε Άγίους** (Κοιμητήριο), **Άγιος Ήλίας** στόν Άσβέστη, **Άγιος Κωνσταντίνος** στόν Παλαιολανό, **Άγιος Νικήτας** στά Κουφάρικα, **Άγια Κυριακή** στά Σανίδια, **Άγιος Ίωάννης** στά Σανίδια, **Άγιος Χαράλαμπος** στήν είσοδο του Ποταμού, **Άγιος Χαράλαμπος**, **Άγιος Νίκων** Ποταμού, **Άγιος Ίωάννης** στά Τριφυλλιάνικα καί **Άγιος Θεολόγος** στά Τριφυλλιάνικα, επίσης.

Όλα αυτά τά εκκλησιαστικά μνημεῖα τῆς κώμης καί τῆς περιφέρειας του Ποταμού ἀποτελοῦν ἀνεκτίμητο ἀρχαιολογικό θησαυρό καί σπουδαῖα καί πολύτιμα κοσμήματα τῆς Ἑνορίας του Ποταμού.

Διακεκριμένη θέσι ἀνάμεσά τους κατέχει ὁ περικαλλής Ἱερός Ναός τῆς **Παναγίας τῆς Ἰλαριώτισσας**, διά τόν ὅποιο διαλαμβάνονται πολλά καί σημαντικά στοιχεῖα. Μνημειῶδες ἔργον τῶν ἀρχῶν του 20οῦ αἰῶνος, ἐγκαινιασθέν τό 1908, ἀποτελεῖ καρπὸν τῶν ἀνυστάκτων κόπων καί μόχθων, ἀλλά καί προσωπικῆς χειρωνακτικῆς ἐργασίας του

ἐμπνευστοῦ καί πρωτεργάτου ἀειμνήστου Προκατόχου μου Ἐπισκόπου Κυθήρων Εὐθυμίου Καββαθᾶ καί τῶν τότε κατοίκων τοῦ Ποταμοῦ καί εἶναι ἀπό τά ὠραιότερα καί πιό ἐπιβλητικά ναϊκά κτίσματα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Ὁ Ἱερός αὐτός Ναός τῆς Ἰλαριώτισσας, χάρις στίς ἄοκνες προσπάθειες τοῦ ἀξίου καί δραστηρίου Ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Πρωτοπρεσβυτέρου π. Πέτρου Μαριάτου, Ἰατροῦ, σήμερα ἔχει ἀνακαινισθῆ ἐξωτερικῶς καί ἔχουν ἤδη συντηρηθῆ καί ἀποκατασταθῆ οἱ ἀγιογραφίες τοῦ τρούλου ἀπό τόν διακεκριμένο καί πολύ ἔμπειρο συντηρητή κ. Μιχ. Μιχαηλίδη. Προσεχῶς, σύν Θεῷ, θά ἀποκατασταθοῦν καί οἱ λοιπές τοιχογραφίες τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

Τό πλέον σημαντικό καί ἀξιέπαινο, πού γίνεται στόν Ἐνοριακό αὐτό Ἱ. Ναό καί τήν ἐνορία τοῦ Ποταμοῦ εἶναι ἡ καλῶς νοουμένη **λειτουργική ἀναγέννησις** τῶν ἐνοριτῶν της. Κάθε φορά, πού λειτουργῶ στήν Ἰλαριώτισσα καί τά ἱερά παρεκκλήσια καί ἐξωκκλήσια της αἰσθάνομαι αὐτή τήν ἀναγέννησι καί τήν πνευματική - λατρευτική καλλιέργεια καί συμμετοχή τῶν πιστῶν εἰς τά τελούμενα. Αὐτό

ὀφείλεται στὸν ἀκάματο ποιμένα τῆς Ἐνορίας π. Πέτρο, ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν περαίωσι τῆς ὑψηλῆς διακονίας του ὡς ἱατροῦ τῶν σωμάτων, εἰς τὴν ὁποία κατὰ κοινὴ ὁμολογία διέπρεψε στὰ Κύθηρα, ἐκλήθη νὰ ἀναλάβῃ καὶ τὸ διακόνημα τῆς διαποιμάνσεως τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ ὡς ἱατρός τῶν ψυχῶν πλέον.

Ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή, πού ἔλαβε τὸ χάρισμα τῆς Ἱερωσύνης διὰ τῶν τιμίων χειρῶν τοῦ σεπτοῦ Προκατόχου μου Σεβ. Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Κυρίλλου, ἄρχισε μέ πολλή ἐπιμέλεια νὰ καταρτίζῃ τὸ λογικὸ του ποιμνιο μέ ἀπλᾶ, ἀλλὰ καὶ ἐμπεριστατωμένα Θεῖα κηρύγματα Ἑρμηνείας τῆς Θείας Λειτουργίας καὶ τῶν ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τελουμένων Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν μέ αἰσθητὴ πλέον τὴν πνευματικὴ καρποφορία. Αὐτὴ ἡ πνευματικὴ ἐργασία τοῦ π. Πέτρου ἀνέδειξε πρότυπη ἐνορία τὴν ἐνορία του, ἀποτελεῖ ἐγγύησι διὰ τὸ μέλλον τῆς ἐνορίας τοῦ Ποταμοῦ καὶ θά διορθώσῃ ἐλπίζουμε ἐν καιρῷ τὴν ἀταξία τῆς διενέργειας τοῦ παζαριοῦ τοῦ Ποταμοῦ σέ ὥρες Κυριακάτικης Θ. Λειτουργίας.

Μᾶς δίδεται ἡ εὐκαιρία, μέσῳ τοῦ παρόντος ἡμερολογίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως

μας, νά προβάλωμε ταπεινά **μιά ακόμη συστάδα ἐκκλησιαστικῶν μνημείων**, βυζαντινῆς καί μεταβυζαντινῆς περιόδου, τούς Ἱερούς Ναούς καί τά παρεκκλήσια - ἐξωκκλήσια τοῦ Ποταμοῦ, μέ τήν θερμότατη ἐγκάρδια εὐχή τῆς ἐν καιρῷ ἀποκαταστάσεως καί συντηρήσεως ὄλων.

Γιά τόν λόγο αὐτό ἐκφράζω τίς ἐνδόμυχες εὐχαριστίες μου καί συγχαίρω ἐκ μέσης καρδίας τήν ἐρίτιμη κ. Ἑλένη Χάρου-Κορωναίου, φιλόλογο καί διακεκριμένη ἱστορικό τῆς νήσου μας, διά τούς εὐλογημένους κόπους καί μόχθους της νά ἀνεύρη καί παρουσιάσῃ ὅλο τό πολύτιμο ὑλικό, πού ἀφορᾷ στά ἐκκλησιαστικά μνημεῖα τοῦ Ποταμοῦ. Νά εὐχαριστήσω θερμά καί τήν δ. Ἐβίτα Προβατάρη γιά τό ὠραῖο φωτογραφικό ὑλικό, πού μᾶς παρέδωσε.

Μέ τήν ἐλπίδα ὅτι καί μέ τόν τρόπο αὐτό τά ἱερά αὐτά μνημεῖα θά τύχουν τῆς προσοχῆς, συντηρήσεως καί ἀποκαταστάσεως ἀπό τήν ἀρμόδια 1η ΕΒΑ, μέ τήν συμπάραστασι εὐγενῶν χορηγῶν καί ὄλων μας διατελῶ,

Μέ ἐγκάρδιες εὐχές καί ἀγάπη

†Ὁ Κυθῆρων Σεραφείμ

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ

Στά χρόνια τῆς Βενετοκρατίας ὁ Ποταμός ὀνομάζεται Villa Grande (Μεγάλο Χωριό) ἢ τῆς Κερᾶς τό Χωριό. Ἡ πρώτη ὀνομασία ἔχει σχέση μέ τό μέγεθος τοῦ χωριοῦ καί τόν πληθυσμό, πού ἦταν μεγαλύτερος ἀπό ἄλλα χωριά. Ἡ δεύτερη ὀνομασία ἔχει σχέση μέ τήν **Πολιοῦχο τοῦ χωριοῦ, τήν Παναγία Ἰλαριώτισσα**, ἡ ὁποία συνδέθηκε ἄρρηκτα μέ τήν ἱστορία του. Παράλληλα ὁμως ὑπῆρχε καί ἡ ὀνομασία **Ποταμός**, ἡ ὁποία φαίνεται εἶναι ἡ ἀρχαιότερη καί τελικά ἐπικράτησε. Ἔτσι ὁ Ποταμός, ἕνας ἀπό τοὺς παλαιότερους οἰκισμούς τῶν Κυθήρων, εἶναι ἀπό τά λίγα χωριά, πού διατηροῦν μέχρι σήμερα τήν παλιά ὀνομασία, πού ἀναφέρεται τό 12ο καί 13ο αἰ. καί ὀφείλεται προφανῶς στά ρέματα, πού δημιουργοῦνταν στήν περιοχή ἐξ αἰτίας τῶν πολλῶν βροχοπτώσεων. Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Ποταμός εἶχε πολλές πολυμελεῖς οἰκογένειες, ἀπό τίς ὁποῖες καμμιά δέν ἐπεκράτησε πληθυσμιακά, ὥστε νά δώσει τό ὄνομά της στό χωριό, ὅπως συνέβη σέ ἄλλα χωριά τῶν Κυθήρων, στά ὁποῖα ξεχάστηκε ἡ παλιά ὀνομασία.

Στήν περιοχή Β.Δ. τοῦ Ποταμοῦ μέ τήν ὀνομασία **Βύθουλας** ἔχουν ἐντοπισθεῖ ἴχνη κατοίκησης ἀπό τήν ἀρχαία ἐποχή. Συγκε-

κρυμμένα στή θέση του Ἀρχιστρατήγου ἔχουν βρεθεῖ **ἀρχαῖοι τάφοι, μνημεῖα εὐρήματα** καί πιστεύεται ὅτι ἡ περιοχή κατοικεῖται ἀπό τήν προϊστορική ἐποχή.

Ἐπί **σπάραγμα παλαιοχριστιανικοῦ ψηφιδωτοῦ δαπέδου τοῦ 6ου αἰ. στό Ναό τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου** βόρεια τοῦ Ποταμοῦ, δίπλα στό σημερινό κοιμητήριο, φαίνεται ὅτι ἡ περιοχή κατοικεῖται κατά τή βυζαντινή περίοδο καί μάλιστα κατά τήν ἐποχή τοῦ Ἰουστινιανοῦ.

Ἡ εὐρύτερη περιοχή Β.Δ. τοῦ Ποταμοῦ ὀνομάζεται **Πενταγιοί** καί παρουσιάζει ἐξαιρετικό ἱστορικό καί ἀρχαιολογικό ἐνδιαφέρον. Ἡ ὀνομασία Πενταγιοί σημαίνει τήν ὑπαρξη 5 Ναῶν ἁγίων, ἀνάμεσα στους ὁποίους εἶναι καί ὁ **ἅγιος Ἰωάννης**. Οἱ ἄλλοι 4 ναοί θά πρέπει νά ἦταν **τοῦ Σωτήρα** στό Κοιμητήριο, **τοῦ ἁγίου Ἡλίου**, **τοῦ ἁγίου Στεφάνου** καί **τοῦ ἁγίου Νικολάου**. Τοῦ ἁγίου Κων/νου μᾶλλον προστέθηκε ἀργότερα καί δέν συμπεριλαμβανόταν στήν ἀρχική λίστα. Τό τοπωνύμιο εἶναι γνωστό ἀπό τό 14ο αἰ., ἀπό τή διανομή τῶν φεουδαρχῶν Βενιέρων ὡς **Penti agius**. Ὁ **Βύθουλας**, πού ἀλλιῶς ὀνομαζόταν **Τσαγκάρι**, εἶχε συστηματική κατοίκηση κατά τό 1583, κατά τήν ἐποχή πού ἔκανε τήν περίφημη ἀπογραφή ὁ Κρητικός λογιστής Πέτρος Καστροφύλακας.

Σέ ἀνώνυμο χρονικό περί Κυθήρων τοῦ

16ου αἰ. ἀναφέρεται ὅτι ὁ Παῦλος Εὐδαιμονογιάννης ἀπό τή Μονεμβασιά, πού διαδέχθηκε τό Γεώργιο Παχύ στήν κυριαρχία τῶν Κυθήρων, ἐγκαταστάθηκε στόν Ποταμό καί τό 12ο αἰ. ἔχτισε Πύργο, τά ἐρείπια τοῦ ὁποίου σώζονταν τό 16ο αἰ. σέ πευκόφυτο λόφο κοντά στόν οἰκισμό τοῦ Ποταμοῦ. Ἐξ ἄλλου σύμφωνα μέ ἔγγραφο ἀναφορά κατά τό 1545 τοῦ Βενετοῦ Προνοητή Τζ. Σοπεράντσο, τό 1245 χτίστηκε στή θέση τῆς σημερινῆς πλατείας τοῦ χωριοῦ ἕνας Πύργος, στόν ὁποῖο φυλάσσονταν τά ἀρχεῖα τοῦ τόπου καί ἀπό αὐτόν ἔλαβε τό ὄνομα **Πύργος ἢ περιοχή**.

Μετά τήν Ἑνωσιή ὁ Πύργος χρησίμευε σάν δημαρχιακό κατάστημα. Στή δεκαετία τοῦ '30 χτίστηκε τό νέο μεγαλοπρεπές κοινοτικό μέγαρο καί τά τελευταῖα λείψανα τοῦ Πύργου κατεδαφίστηκαν τό 1932. Ἐτσι σύμφωνα μέ τίς πηγές πιθανότατα νά ὑπῆρχαν δύο Πύργοι, ἕνας στό κέντρο τοῦ σημερινοῦ οἰκισμοῦ καί δεύτερος σέ λόφο κοντά στόν Ποταμό. Ἐάν ὑπῆρξε ὁ πρῶτος, διότι γιά τό δεύτερο εἴμαστε ἀπόλυτα βέβαιοι, ἐφόσον γνωρίζομε τό χρονικό τῆς κατεδάφισής του, τότε πιθανότερο εἶναι αὐτός ὁ πρῶτος νά ἦταν ὁ Πύργος τοῦ Εὐδαιμονογιάννη.

Ἐπί Ἑνετοκρατίας ὁ Ποταμός μέ τήν εὐρύτερη περιοχή ἀποτελοῦσε ξεχωριστό διαμέρισμα, τό ὁποῖο στίς περισσότερες ἀπογραφές τοῦ 18ου αἰ. συγκεντρώνει τούς

περισσότερους κατοίκους. Ίδιαίτερα μετά τὰ Ὀρλωφικά τοῦ 1770 ὁ πληθυσμός αὐξήθηκε μέ τούς Μωραΐτες πρόσφυγες, πού ζήτησαν καταφύγιο στά Κύθηρα. **Ἔτσι τό 1724 ὁ πληθυσμός τοῦ Διαμερίσματος Ποταμοῦ εἶναι 1.248, ἐνῶ τό 1788 εἶναι 2.340.**

Οἱ Ἐνορίες τοῦ Ποταμοῦ κατά τό 18ο αἶ. ἦσαν ἐπτά (7): **τῆς Ἰλαριώτισσας, τοῦ Παντοκράτορα, τῆς Ἀγίας Τριάδας, τῆς Παντάνασσας** στά Φαρδουλιάνικα, **τοῦ Ἀγίου Γεωργίου** στά Φαρδουλιάνικα, **τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου** στά Κορωνιάνικα καί **τῶν Ἀγίων Ἀναργύρων** στά Παναρετιάνικα, μέ σύνολο ἐνοριτῶν 1.077 ἄτομα κατά τήν ἀπογραφή τοῦ 1788. Τό 1780 ὁ Βενετός Προνοητής Πέτρος Μαρτσέλος, ἐναντίον τοῦ ὁποίου ἐπανεστάτησαν οἱ κάτοικοι τῶν Κυθήρων, φέρεται νά κατοικεῖ στῆς Κυρᾶς τό χωρίον.

Ἐπί Ἀγγλικῆς Προστασίας στόν Ποταμό λειτούργησε **ἀλληλοδιδασκτικό σχολεῖο ἀρρένων** ἀπό τό 1824. Οἱ μαθητές πού φοιτοῦν τό 1827 εἶναι 181, πολλοί ἀπό τούς ὁποίους εἶναι πρόσφυγες, πού κατέφυγαν στά Κύθηρα μέ τήν Ἑλληνική ἐπανάσταση. Τό 1826 ὁ Frank Marcet, φιλέλληνας περιηγητής, πέρασε ἀπό τά Κύθηρα καί ἔγραψε στό ἡμερολόγιό του «...περνώντας ἀπό τόν Ποταμό, μιά μικρή ὁμορφη πόλη, στήν ὁποία κατοικοῦν κυρίως Μανιάτες καί Κρητικοί πρόσφυγες, πού κατάφεραν νά γλυτώσουν

ἀπό τίς Τουρκικές ὠμότητες».

Ἄλλοι περιηγητές τοῦ 19ου αἰ. ἀναφέρουν τόν Ποταμό ὡς ἓνα καλοχτισμένο χωριό καί ἔξαίρουν τήν ἐργατικότητα τῶν γυναικῶν, τά χέρια τῶν ὁποίων «...ὕφαινον ἔξαισία πράγματα...». Τό 1878 μέ τή βοήθεια τοῦ στρατηγοῦ Πάνου Κορωναίου, βουλευτή τότε, ἰδρύθηκε τό **Ἑλληνικό Σχολεῖο Ποταμοῦ**. Τήν ἴδια περίοδο ἰδρύθη καί **Παρθεναγωγεῖο**. Στή δεκαετία τοῦ 1920 ἀνηγέρθη **νέο σχολεῖο, τό «Δηλαβέριο»** πού χρηματοδοτήθηκε ἀπό τόν Κυθήριο εὐεργέτη Εὐστάθιο Δηλαβέρι καί στέγασε τό Δημοτικό Σχολεῖο. Τό παλιό ἀλληλοδιδασκτικό τῆς Ἀγγλοκρατίας στέγασε τό **Ἡμιγυμνάσιο** καί κατόπιν τό **Ἀστικό λεγόμενο Σχολεῖο**. Μέ τήν Ἑνωσι τῆς Ἑπτανήσου ὁ Ποταμός ἔγινε **ἡ ἔδρα τοῦ Δήμου Ποταμίων**, ἐνῶ τό 1912, μέ τήν κατάργηση τῶν δήμων, ἔγινε μία ἀπό τίς 14 Κοινότητες τῶν Κυθέρων. Σ' αὐτό τό διάστημα, ἀπό τό 1864 μέχρι τό 1912 διετέλεσαν δήμαρχοι οἱ Π. Κατσούλης, Γεώργιος Ἀρώνης-Παναγιωτόπουλος, βουλευτής στήν Ἰόνιο καί στήν Ἑλληνική Βουλή, Ἀντώνιος Ζαγλανίκης, Κοσμᾶς Πανάρετος ἐπί 32 χρόνια βουλευτής στήν Ἰόνιο καί στήν Ἑλληνική Βουλή, Γρηγόριος Τσιτσιλίας, Παναγιώτης Τσιτσιλίας καί τελευταῖος ὁ Μιχαήλ Μεγαλοκονόμος. Αὐτό τό διάστημα ὁ Ποταμός διέγραψε μία λαμπρή πορεία καί ἀναπτύ-

χθηκε οικονομικά. Τό 1917 ό Ποταμός έγινε ή έδρα τής Αυτόνομης Διοίκησης τών Κυθήρων. Τό 1931 άρχισε ή άνοικοδόμηση του νέου μεγαλοπρεπούς Κοινοτικού Μεγάρου στή θέση του παλαιού, τό όποίο ήταν άπομεινάρι του Πύργου.

Παναγία Ίλαριώτισσα

Στήν Κυθ. Έπιθεώρηση του 1909 ό Δ. Άλβανάκης άναφέρει «Κατά τούς χρόνους τής φλεγούσης εϋσεβείας, τούς βυζαντινούς, χειρες εϋσεβεις άνήγειρον κομψόν ναϊσκο τής Θεοτόκου εις τοπίον συνειρεφές και ρωμαντικόν, παρά τό τότε άσημον χωρίδιον τής Κυρᾶς...». Μετά τήν άλωση ή άρχοντική λευϊτική οικογένεια Λεβούνη άπό τήν Κων/πολη κατέφυγε στά Κύθηρα, στόν Ποταμό και

ὁ ἀρχηγός της Πέτρος Λεβούνης ἀνακαίνισε τό ναῖσκο τῆς Θεοτόκου, τόν διεύρυνε καί τόν καλλώπισε. Ὁ γιός του, παπᾶ Μηνᾶς

Λεβούνης, ἔφερε ἀπό τά Ἱεροσόλυμα ὠραία εἰκόνα τῆς Παναγίας μέ ἰλαρό βλέμμα, ἐξ οὔ καί ἡ ἐπωνυμία «**Ἰλαριώτισσα**», ἡ ὁποία ἔγινε τό προσκύνημα καί ἡ **Πολιοῦχος τοῦ Ποταμοῦ**, ὁ δέ Ναός της ἔγινε ἐνοριακός. Σύμφωνα μέ ἄλλη ἐκδοχή ἓνας ἱερέας ἀπό τήν οἰκογένεια Λεβούνη ἔχτισε τό Ναό, στόν ὁποῖο ἐγκατέστησε τήν εἰκόνα τῆς Παναγίας, τήν ὁποία μετέφερε ἀπό τήν Πόλη. Ὁ Ναός μαρτυρεῖται μέ δύο Ἱερᾶ Βήματα, **τῆς Παναγίας καί τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων**.

Ἡ ἐνορία τῆς Ἰλαριώτισσας ἦταν ἀπό τίς πολυπληθέστερες τοῦ νησιοῦ (περίπου 200 ἄτομα κατά τό 18ο αἰ.) καί γύρω της συγκέν-

τρωσε οἰκογένειες μέ τό ἐπώνυμο Λεβούνης, Κορωναῖος (ἀνάμεσα σ'αυτούς καί ἡ οἰκογένεια τοῦ στρατηγοῦ Πάνου Κορωναίου), Μεγαλοκονόμος, Ζαντιώτης, Ψαλιδάς, Μελέτιος, Κρίθαρης κ.ἄ. Ἐργότερα στούς ἐνορίτες τῆς Ἰλαριώτισσας προστέθηκαν καί πρόσφυγες πού κατέφυγαν στά Κύθηρα κυρίως ἀπό τό Μωριᾶ καί τήν Κρήτη σέ περιόδους περιπετειῶν μέ τούς Τούρκους.

Ἐκτός ἀπό τούς δύο προαναφερθέντες ἱερεῖς, τά ὀνόματα τῶν ὁποίων διέσωσε ἡ προφορική παράδοση, στά λίμπρα τοῦ Ναοῦ ἀναφέρονται ὡς Ἐφημέριοι καί ἀδελφοί, ὁ παπᾶ Νικολός, ὁ παπᾶ Διονύσιος, ὁ παπᾶ Πανάγος, ὁ παπᾶ Πέτρος, ὁ παπᾶ Σταυριανός καί ὁ παπᾶ Δημήτρης Λεβούνης. Ἀπό τό 1730 μέχρι τό 1820 οἱ ἱερεῖς τῆς οἰκογένειας,

ιδιοκτήτες και νοικοκυραίοι τῆς Ἰλαριώτισσας, ἔκαναν πολλά ἔργα στό Ναό, ὅπως τό ἔνδυμα τῆς εἰκόνας, ὁ Δεσποτικός θρόνος, τό μάρμαρο τῆς Ἁγίας Τράπεζας, ἡ εἰκονογράφηση τοῦ Τέμπλου, ἡ διαμόρφωση τοῦ προαυλίου κ.ἄ. κυρίως «ὑπό ἐξόδων καί μόχθων» τους. Παράλληλα οἱ Λεβούνηδες καταγράφουν σχολαστικά τά ἀφιερῶματα

τῶν πιστῶν, εἴτε κινητά εἴτε ἀκίνητα καί τὰ διαχειρίζονται γιά τή συντήρηση καί τήν «καλλιέργεια» στό Ναό.

Μετά τήν Ἑνωσιή ὁ Ποταμός προόδευσεν πολὺ καί μέ τήν ἀνατολή τοῦ 20οῦ αἰ. κατέστη ἀναγκαῖο νά δημιουργηθεῖ Ναός ἀνάλογος μέ τήν πρόοδο τοῦ χωριοῦ. Οἱ κτήτορες τοῦ Ναοῦ, ἀδελφοί Σταυριανός ἱερεὺς, Ἀντώνιος, Διονύσιος καί Γεώργιος Λεβούνης, παρεχώρησαν τὸ Ναὸ στὴν Κοινότητα μέ τὰ παραρτήματά του καί μέ ὅλο τὸν περιβάλλοντα χώρο, καθὼς καί δύο ἰδιόκτητα καταστήματα καί μέ τήν πρωτοβουλία τοῦ Ἐπισκόπου Κυθήρων Εὐθυμίου Καββαθᾶ τὰ μέλη τῆς ἐρατικῆς ἐπιτροπῆς ἐνήργησαν παγκυθηραϊκοὺς ἐράνους, στοὺς ὁποίους ἀνταποκρίθηκαν μέ ἔνθερο ζῆλο οἱ Ποταμίτες ἐντὸς καί ἐκτὸς Κυθήρων. Ὁ νέος Ναός θεμελιώθηκε στὴν θέση τοῦ παλαιοῦ κατὰ τὸ 1905 καί ἐγκαινιάστηκε τὸ 1908. Στὴ μαρμαρίνη πλάκα πού τοποθέτησαν στὰ θεμέλια ἔγραψαν: ΕΠΙ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ Α΄ ΕΠΙ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΘΗΡΩΝ ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΚΑΒΒΑΘΑ ΚΑΙ ΕΠΙ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΠΟΤΑΜΙΩΝ ΜΙΧΑΗΛ ΙΩ. ΜΕΓΑΛΟΚΟΝΟΜΟΥ ΕΤΕΘΗ Ο ΘΕΜΕΛΙΟΣ ΛΙΘΟΣ ΤΗΝ 25Η ΜΑΡΤΙΟΥ 1905.

Τὸ ἔργο ὑλοποιήθηκε ἀπὸ τὸν ἐργολάβου Μ. Σκορδαρά ἀπὸ τὴν Κάρπαθο, σύμφωνα

μέ τά σχέδια τοῦ Τηνίου ἀρχιτέκτονα Γεώργιου Εὐγένιου. Γιά τό κτίριο χρησιμοποιήθηκαν μαρμαρόπετρες ἀπό τό λατομεῖο στά Μαριάνικα, πωρόλιθοι ἀπό τό Κουσούνари, καί σκληροί ὀγκώδεις πωρόλιθοι «αὐγά» ἀπό τά Θολάρια. Οἱ πλάκες πού στρώθηκαν στό δάπεδο τοῦ Ναοῦ, τά κεραμίδια στή στέγη καί τά ἀκροκέραμα ἦταν προσφορά τοῦ διαπρεποῦς Κυθηρίου ἐργοστασιάρχη καί εὐεργέτη, τοῦ Εὐστάθιου Δηλαβέρη.

Ἐπί τῆς κατασκευῆς τοῦ Ναοῦ, πού ἐγκαινιάστηκε τήν Παρασκευή τῆς Διακαινησίμου τό 1908, γιορτάζει τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, ἡμέρα πού συμπίπτει μέ τήν ἐπίσκεψη τῆς Εἰκόνας τῆς Μυρτιδιωτίσσης στό χωριό. Ὁ παλαιός Ναός γιόρταζε στίς 15 Αὐγούστου. Τό καλλιτεχνικότατο ξυλόγλυπτο Τέμπλο τῆς παλιᾶς Λαριώτισσας τοποθετήθηκε στόν Ἅγιο Γιάννη στά Τριφυλλιάνικα, ὅπου βρίσκεται μέχρι σήμερα. Στό νέο Ναό κατασκευάστηκε μαρμάρινο Τέμπλο ἀπό τόν καλλιτέχνη Θωμᾶ Θωμόπουλο. Ὁ βαρύτιμος ἐξοπλισμός τοῦ Ναοῦ προέρχεται ἀπό τό Ἅγιο Ὄρος, ἀπό τά Ἱεροσόλυμα, ἀπό τήν Ἁγία Πετρούπολη κ.ἄ. Ὄταν ὀλοκληρώθηκε τό ἔργο, ὁ Κυθηριος ἐργοστασιάρχης Μηνᾶς Καψάνης χρηματοδότησε τήν κατασκευή τοῦ περιβόλου, μαζί μέ τό περίτεχνο κιγκλίδωμα. Ἄλλοτε ἡ εἰκόνα τῆς Λαριώτισσας κάθε χρόνο τῆς Ἀναλήψεως λιτάνευε μέχρι τό λιμάνι τῆς Ἀ-

γίας Πελαγίας. Σύμφωνα με την Κυθηραϊκή επιθεώρηση του 1923, η Ίλαριώτισσα εκείνη την περίοδο ἀριθμοῦσε 210 οἰκογένειες ἐνοριτῶν μέ Ἐφημέριο τόν παπᾶ Κυριάκο Χλαμπέα καί Ἐκκλησιαστικό Συμβούλιο τούς Σπύρο Πανάρετο, Κοσμᾶ Ζαγλανίκη, Ἀνάργυρο Πανάρετο καί Χαράλαμπο Κασιμάτη.

Τό παλιό τέμπλο τῆς Ἰλαριώτισσας στά Τριφυλλιάνικα.

Παντοκράτορας

Βρισκόταν στή θέση τῆς κεντρικῆς πλατείας τοῦ Ποταμοῦ, πίσω ἀπό τό μνημεῖο τοῦ στρατηγοῦ Πάνου Κορωναίου. Τό ναῖδριο, χτισμένο σέ βράχο, ἦταν μονόχωρο, καμαροσκέπαστο καί στεγαζόταν μέ σχιστολιθικές πλάκες. Μαρτυρεῖται τό 18ο αἰ. μέ ἰδιοκῆτες τήν οἰκογένεια Λεβούνη. Κατά τό 18ο καί

19ο αἰ. λειτούργησε σάν ἐνορία μέ 100 περίπου ἐνορίτες κατά τό τελευταῖο τέταρτο τοῦ 18ου αἰ., πρόσφυγες ἀπό τό Μωριά κατά τό πλεῖστον. Κατά τόν 20ό αἰ. ἡ μεγάλη ἀνάπτυξη τοῦ Ποταμοῦ καί ἡ ἀνάγκη δημιουργίας μεγάλης κεντρικῆς πλατείας ὁδήγησε τούς ἰθύνοντες στήν κατεδάφιση τοῦ Ναοῦ πού ἦταν μιά ἀνοίκεια γιά πιστούς καί λαθασμένη ἐνέργεια. Τό ὠραῖο ξυλόγλυπτο

τέμπλο μεταφέρθηκε και τοποθετήθηκε στο Σωτήρα, στον κοιμητηριακό Ναό του Ποταμού, ενώ η Ἁγία Τράπεζα τοποθετήθηκε στην Παντάνασσα.

Ἁγιος Γιώργης στά Φαρδουλιάνικα

Τό 17ο καί 18ο αἰ. λειτουργεῖ σάν ξεχωριστή ἐνορία μέ 25 οἰκογένειες (ἀπογραφή 1788) μέ τό ἐπώνυμο Διακάκης, ἀλλά καί πολλούς πρόσφυγες ἀπό τά Βάτικα, τή Μονεμβασία κ.ἄ.

Τό 1770 ἡ μισή ἐκκλησία ἀνήκει στήν οἰκογένεια τοῦ παπα Πέτρου Φαρδούλη καί ἡ ἄλλη μισή στήν οἰκογένεια Διακάκη. Κατά τό 1811 νοικοκυραῖοι τοῦ Ναοῦ ἦταν ὁ Πα-

ναγιώτης Διακάκης ποτέ Πέρο, ὁ Παναγιώ-
της Διακάκης ποτέ Θεωρή καί ὁ Μανώλης
Φαρδούλης ποτέ Πέρο Μάνταλο.

Ὁ Ναός εἶναι μονόχωρος, καμαροσκέπα-
στος, μέ τοιχογραφίες.

Ἅγιος Ἰωάννης Πρόδρομος στά Κορωνιάνικα

Τό 1806 νοικοκύρης τοῦ Ναοῦ εἶναι ὁ Νικόλαος Κορωναῖος ποτέ Γιάννη Σκλάβο. Ὁ Ναός εἶναι μονόχωρος καμαροσκέπαστος μέ δίλοβο κωδωνοστάσιο.

Τό 18ο καί 19ο αἰ. λειτούργησε σάν ἐνο-

ρία με 15-25 οικογένειες με τό επώνυμο Κορωναῖος οἱ περισσότεροι.

Ἐορτάζει στίς 7 Ἰανουαρίου.

Ἁγία Τριάδα

Ὁ Ναός λειτούργησε σάν ἐνοριακός κατά τό 18ο καί 19ο αἰ. Στήν ἀπογραφή τοῦ 1788 ἔχει περισσότερες ἀπό 90 οικογένειες, Διακόπουλους, Βενάρδους, ἀλλά καί πολλούς πρόσφυγες ἀπό τό Μωριᾶ.

Τό 1840 νοικοκύρης τοῦ Ναοῦ ἦταν ὁ

Σπυρίδων Διακόπουλος ποτέ Γιώργη. Ὁ Ναός εἶναι μονόχωρος, καμαροσκέπαστος με δίλοβο κωδωνοστάσιο.

Παναγία στὰ Φαρδουλιάνικα

Ἄνηκε στήν οἰκογένεια Φαρδούλη. Τό 1864 οἱ Φαρδούληδες πωλοῦν τό μερίδιό τους στόν ἱερέα Χαράλαμπο Κασιμάτη τοῦ ἱερέως Σταυριανοῦ. Ὁ Ναός εἶναι μονόχωρος καμαροσκέπαστος μέ δίλοβο κωδωνοστάσιο καί γιορτάζει στίς 8 Σεπτεμβρίου τό Γενέθλιον τῆς Θεοτόκου.

Τό 18ο αϊ. λειτούργησε σάν ένορία μέ 44 οικόγένειες (άπογραφή 1788) μέ τό επίθετο Φαρδούλης, Καλογρίδης, αλλά και πολλές προσφυγικές οικόγένειες από τό Μωριά.

Ἅγιος Κοσμάς στά Παναρετιάνικα

Τό 18ο καί 19ο αἰ. λειτουργεῖ σάν ἐνορία μέ 30 οἰκογένειες περίπου (ἀπογραφή 1788). Ἄνηκε στήν οἰκογένεια Παναρέτου. Μέ τό σεισμό τοῦ 2006 ἔπαθε μεγάλες ζημιές. Ἀνακαινίσθηκε μέ δωρεές τῶν ἐνοριτῶν καί τό

καμπαναριό ξανακτίστηκε ἐκ βάθρων. Ἔχει
λαϊκότροπες εἰκόνες.

Ἅγιος Νικόλαος καί Ἅγιος Σάββας στό Βύθουλα

Ἐξω ἀπό τόν Ποταμό, πρὸς βορρᾶν, κοντά στόν παλαιό οἰκισμό Βύθουλας, πού ἄλλοτε ὀνομαζόταν Κακνιάνικα, στή θέση Τσαγκάρι, ὑπάρχει διπλὸς Ναός τοῦ ἁγίου Νικολάου καί τοῦ ἁγίου Σάββα. Στό Ναό ὑπάρχει ἓνα χάραγμα τοῦ ἔτους 6836 ἀπό

κτίσεως κόσμου, δηλ. τοῦ 1327 μ.Χ. Ὁ βόρειος Ναός τοῦ ἁγίου Σάββα εἶναι καμαροσκέπαστος μέ ὠραίους πελεκητούς πωρόλιθους. Ὁ νότιος Ναός τοῦ ἁγίου Νικολάου, τοῦ ὁποίου ἡ στέγη ἔχει καταρρεῦσει, εἶναι

ἀρχαιότερος καί ἦταν καμαροσκέπαστος μέ ὠραίους πελεκητούς πωρόλιθους στό θόλο (θολίτες) κατά τό ἰσοδομικό σύστημα, ὅπως καί στήν ἀψίδα τοῦ ἱεροῦ, στά ἐσωτερικά τόξα καί στήν Ὁραία Πύλη στό κτιστό Τέμπλο. Ἡ στέγη ἦταν μέ κορασάνι καί σχιστολιθικές πλάκες. Ἐντυπωσιακό εἶναι τό πώρινο περιθύρωμα τῆς εἰσόδου στό νότιο τοῖχο ὑστερογοθικῆς ἐνετικῆς τεχνοτροπίας.

Οἱ βυζαντινές τοιχογραφίες τοῦ Ναοῦ χρονολογοῦνται τό 13ο καί 14ο αἰ. καί ἀνήκουν σέ τρεῖς φάσεις, ἐνῶ σέ κάποια σημεῖα ὑπάρχουν δύο ἐπάλληλα στρώματα. Χαρακτηριστικές εἶναι οἱ σκόπιμες φθορές στά πρόσωπα τῶν ἁγίων. Διακρίνονται ἡ μορφή τῆς Παναγίας, ὁ ἀρχάγγελος Μιχαήλ ὄλοσωμος, μεγαλοπρεπής, μετωπικός, πτερυγοφόρος, φορεῖ πολυτελές αὐτοκρατορικό ἔνδυμα καί κρατεῖ κηρύκειο μέ τό δεξιό καί σφαῖρα μέ τό ἀριστερό. Ἀκόμη ὁ ἅγιος Ὁνούφριος, ἅγιος Νικόλαος, ἅγιος Παντελεήμων, ἅγιος Γεώργιος κ.ἄ.

Οἱ δύο Ναοί ἀνήκουν σέ διαφορετική ἐποχή καί ἐπικοινωνοῦσαν μεταξύ τους ἀπό τοξωτό ἄνοιγμα στόν κοινό τους τοῖχο. Ὁ βόρειος Ναός τοῦ ἁγίου Σάββα δέν γνωρίζομε πότε χτίστηκε, πάντως μαρτυρεῖται στήν ἀπογραφή τῶν ἐξωμονίων τοῦ 1697. Εἶναι καμαροσκέπαστος, μονόχωρος μέ ἀψίδα ἡμικυλινδρική ἐξέχουσα καί Τέμπλο κτιστό.

Ἡ στέγη, ὅπως καί στό νότιο Ναό, καλύπτεται μέ σχιστόπλακες. Οἱ τοιχογραφίες στό Τέμπλο μέ ἀφιερωματικές ἐπιγραφές χρονολογοῦνται τό 1827 καί ἀπεικονίζουν τό Χριστό, τήν Παναγία Βρεφοκρατοῦσα, τόν Πρόδρομο καί τόν Ἅγιο Σάββα.

Ἱεστράτιγος στόν Ἄσώματο

Ὁ Ναός μαρτυρεῖται τό 1697 στόν κώδικα τοῦ Ἐπισκόπου Κυθήρων Νεκταρίου Βενιέρη. Μονόχωρος, καμαροσκέπαστος μέ σχιστολιθικές πλάκες στή στέγη, ἔχει τήν εἴσοδο ἀπό τή νότια πλευρά, εἰς τήν ὁποία ὑπάρχει ἓνα προστέγασμα (καμαράκι).

Γιορτάζει στίς 8 Νοεμβρίου.

“Άγιος Ἰωάννης δίπλα στό Κοιμητήριο

Εἶναι κοντά στό κοιμητήριο καί θεωρεῖται τό παλαιότερο σωζόμενο κτίσμα τοῦ Ποταμοῦ. Στό δάπεδο σώζονται σπαράγματα ψηφιδωτοῦ δαπέδου τοῦ βου αἰ. Ἐπίσης, οἱ τοιχογραφίες τοῦ 13ου αἰ., πού

ἀπεικονίζουσι τοὺς ἁγίους Γεώργιο, Κήρυκο, καὶ Νοτάριο, καθὼς καὶ τὴν Ἀνάληψη, ἀποτοιχίστηκαν καὶ ἐκτίθενται στό Βυζαντινὸ Μουσεῖο Κυθήρων. Τὰ τυποποιημένα ἐπίπεδα πρόσωπα αὐτῶν τῶν ἁγίων εἶναι ἀπὸ τὸ ἴδιο καλλιτεχνικὸ ἐργαστήριον μέ τις τοιχο-

γραφίες τῆς ἁγίας Κυριακῆς στὰ Σανίδια καί τοῦ ἁγίου Πολυκάρπου στίς Φοινικίες.

Φαίνεται ὅτι ὁ ἐρειπωμένος καί ὑποστρωμένος σήμερα Ναός εἶναι νεότερος, ἀνήκει στό 13ο αἰ., χτίστηκε ὅμως πάνω σέ ἀρχαιότερο Ναό, ἐκ τοῦ ὁποίου καί τό παλαιοχριστιανικό δάπεδο.

Σωτήρας στους Πέντε Ἁγίους (Κοιμητήριο)

Ὁ Ναός ἀναφέρεται στὸν κώδικα τοῦ Νεκταρίου μαζί μέ τὸν Ἅγιο Ἰωάννη στήν τοποθεσία Πέντε Ἁγίους Πενταγιοί. Ἐπομένως ἕνας ἀπό τούς Ναούς πού συμπεριλαμβάνονται σήμερα στή λίστα τῶν Πέντε Ἁ-

γίων θά πρέπει νά προστέθηκε ἐκ τῶν ὑστέρων. Δηλαδή στήν ἀρχική λίστα συμπεριλαμβάνονταν ὁ Σωτήρας καί ὁ Ἅγιος Ἰωάννης, καί δέν συμπεριλαμβανόταν ἕνας ἀπό τούς Ναούς Ἅγιος Νικόλαος, Ἅγιος Ἡλίας, Ἅγιος Στέφανος, Ἅγιος Κων/τῖνος.

Ἅγιος Ἡλίας στὸν Ἄσβέστι

Ὁ Ναός ἀναφέρεται στὸν κώδικα τοῦ Νε-
κταρίου Βενιέρη, Ἐπισκόπου Κυθήρων.

Ἡ τοποθεσία πῆρε τό ὄνομά της ἀπό ἕνα ἀσβεστοκάμινο, πού ὑπῆρχε ἐκεῖ κοντά. Πρόσφατα ξανακτίσθηκε μέ τήν ἀνύστακτη μέριμνα τοῦ Αἰδεσιμολ. Ἐφημερίου π. Πέτρου Μαριάτου, Ἱατροῦ καί τῶν ἐνοριτῶν τοῦ Ποταμοῦ, διότι μέ τό σεισμό τοῦ 2006 κατέρρευσε. Ἐγκαινιάσθηκε τόν Ἰούλιο τοῦ 2012 ἀπό τόν Σεβ. Ποιμενάρχη μας κ. Σεραφείμ καί γιορτάζει στίς 20 Ἰουλίου.

Ἅγιος Κωνσταντῖνος στόν Παλαιολανό

Ἡ Ναός ἀναφέρεται τό 1697 στόν κώδικα τοῦ Νεκταρίου. Μονόχωρος, καμαροσκέπαστος, φαίνεται ὅτι σέ κάποια φάση διευρύνθηκε πρὸς δυσμάς. Γιορτάζει στίς 21 Μαΐου.

Ἅγιος Νικήτας στά Κουφάρικα

Τό μνημεῖο κοσμεῖται ἀπό ἐξαιρετικές τοιχογραφίες μέ στρατιωτικούς ἔφιππους ἁγίους, τόν Προδρομο, τή Σταύρωση καί μιὰ

ἀφιερωματική ἐπιγραφή τοῦ 16ου αἰῶνα. Γιά τή διάσωση τοῦ μνημείου ἐνδιαφέρθηκε ἡ ἀρμόδια Α΄ Ἐφορεία Βυζαντινῶν καί Μεταβυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων. Γιά τήν προστασία του ἀρχικά τοποθέτησε ἕνα στέγαστρο. Τελικά τήν ἀναστήλωση τοῦ μνημείου, πού ὀλοκληρώθηκε τό 2009, ἀνέλαβε ἡ Ἐταιρεία Κυθηραϊκῶν Μελετῶν, τήν ὁποία ἐκτός τῶν ἄλλων ἐνίσχυσε οἰκονομικά τό Τριφύλλειο Ἰδρυμα, τό Ἰδρυμα Ἀρώνη καί ἡ Ἐμπορική Τράπεζα.

Γιορτάζει στίς 15 Σεπτεμβρίου.

Ἄγια Κυριακή στά Σανίδια

Ἀρχικά ἦταν σύμπλεγμα δύο καμαροσκεπῶν ναΐσκων, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ βόρειος, πού ἦταν μεγαλυτέρων διαστάσεων σήμερα εἶναι κατεστραμμένος. Ὁ σωζόμενος νότιος Ναός εἶναι μονόχωρος, καμαροσκεπαστος, μέ ἀψίδα ἡμικυλινδρική ἐξέχουσα. Ἔχει κτιστό τέμπλο καί στίς μακρές πλευρές τοῦ κυρίως Ναοῦ ἔχει ἀνά δύο τυφλά ἀψιδώματα. Ἡ στέγη ἔχει σχιστολιθικές πλάκες. Στή βόρεια πλευρά ὑπῆρχε δεύτερος Ναός ἐρειπωμένος σήμερα. Στήν ἡμικυλινδρική ἀψίδα τοῦ ἱεροῦ σώζονται βυζαντινές τοιχογραφίες τοῦ 13ου αἰ. Οἱ εἰκονιζόμενοι μετωπικοί ἅγιοι εἶναι ὁ Ἅγιος Νικήτας, ὁ Ἅγιος Γεώργιος, ὁ Ἅγιος Δημήτριος, ἡ Ἄγια Κυριακή καί πιθανῶς ὁ Ἅγιος Θεόδωρος ὁ Τή-

ρων. Στο τέμπλο σώζονται μεταβυζαντινές τοιχογραφίες του 18ου αϊ., ἡ Παναγία ἡ Ἐλεοῦσα καί ἡ Ἁγία Κυριακή, στηθαία, μετωπική, πού κρατεῖ σταυρό μάρτυρος καί σεβίζει.

Ἀπό τήν Ἀρχαιολογική Ὑπηρεσία ἔγι-

ναν ἐργασίες στερέωσης, ἀνανέωση τῆς στέγης μέ σχιστολιθικές πλάκες καί ἀνακατασκευή τοῦ περιθωρώματος τῆς εἰσόδου. Ὁ Ναός δέν λειτουργεῖ πλέον.

Ἁγιος Ἰωάννης στά Σανίδια

Ἀρχικά ἦταν συγκρότημα δύο Ναῶν μονόκλιτων, καμαροσκέπαστων. Ὁ βόρειος εἶναι ἀρχαιότερος καί μεταγενέστερα προσκολλήθηκε σέ ὄλο τό μήκος ὁ νότιος Ναός, ὁ

ὁποῖος σήμερα εἶναι κατεστραμμένος. Ὁ σωζόμενος βόρειος εἶναι ἀφιερωμένος στόν Ἅγιο Ἰωάννη τόν Πρόδρομο καί εἶναι τοιχογραφημένος. Ἔχει ἐπιμηκυνθεῖ μεταγενέστερα πρός δυσμάς μέ τήν προσθήκη καμαροσκεποῦς χώρου. Εἰς τό ἐσωτερικό τοῦ Ναοῦ τό «σπεντόνι» ἐνισχύει τήν ἀντοχή τῆς καμάρας. Ἡ Ἅγία Τράπεζα στηρίζεται σέ τμήμα παλαιοχριστιανικοῦ κίονα. Ὁ ζωγραφικός διάκοσμος ἔχει ἐκτελεσθεῖ σέ 2 στρώματα καί οἱ βυζαντινές τοιχογραφίες χρονολογοῦνται τό 15ο αἰ., ἐνῶ οἱ μεταβυζαντινές εἶναι τοῦ 17ου αἰ. Ὁ Ναός, ὁ ὁποῖος μαρτυρεῖται στήν ἀπογραφή τῶν ἐξωμονίων τό 1697, κατά τό 1705, λόγω τῆς παλαιότητάς του, εἶχε ἐρειπωθῆ καί ὁ περίβολός του εἶχε

μετατραπῆ σέ μάντρα ζώων. Ἦταν κτητορικός ἰδιωτικός καί ἀνῆκε στήν οἰκογένεια Πισάνου. Τό 1659 ἀνεκαινίσθη ἀπό τόν παπᾶ Γεώργιο Πισάνο, σύμφωνα μέ ἀναμνηστική ἐπιγραφή πού βρισκόταν κατά τό 1705 ἐντοιχισμένη εἰς τόν τοῖχο τοῦ Τέμπλου. «*αχθ' ἀνακενήσθη ὁ ναός τοῦ τημίου Προδρόμου καί Βαπτιστοῦ Ἰωάννου ὑπό ἔξοδο καί κόπου τοῦ εὐλαβεστάτου παπᾶ κύρ Γεωργίου Πισάνου καί τῶν τέκνων αὐτοῦ καί εἰς μνημόσυνον ἀμήν*».

Σύμφωνα μέ σχεδιάγραμμα τοῦ ζωγραφικοῦ διακόσμου τοῦ Ναοῦ, πού ἐκπονήθηκε ἀπό τό δημόσιο νοτάριο καί ζωγράφο Ἰωάννη Καλλονᾶ κατά τό 1706, στό Β. τοῖχο τοῦ Ναοῦ ὑπῆρχαν οἱ παραστάσεις τοῦ ἁγίου Δημητρίου καί τοῦ Γενεθλίου τοῦ Προδρόμου μέ ἀφιερωματικές ἐπιγραφές, τοῦ Ἁγίου Νικολάου καί τοῦ Προδρόμου. Οἱ τοιχογραφίες αὐτές σώζονται μέχρι σήμερα. Στό Ν. τοῖχο ὑπῆρχε παράσταση τῆς Ἀποτομῆς τοῦ Προδρόμου. Δεξιά καί ἀριστερά τῆς Ὁραίας Πύλης οἱ εἰκόνες τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Παναγίας, ἐνῶ πάνω ἀπό τήν Ὁραία Πύλη ὁ Ἐπιτάφιος Θρῆνος μέ ἀφιερωματική ἐπιγραφή. Στό σχέδιο τοῦ Καλλονᾶ, στήν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Νικολάου καί στήν παράσταση τῆς Ἀποτομῆς τοῦ Προδρόμου ὑπάρχει ἡ ἔνδειξη «οἰκόνα παλεά».

Ἅγιος Χαράλαμπος

Ναός ἐρειπωμένος, μέσα στό χωριό, σώ-

ζονται οί τοίχοι καί διαγράφεται ἡ κόγχη τοῦ Ἱεροῦ Βήματος. Λειτούργησε μέχρι τόν 20ο αἰώνα.

Ἅγιος Χαράλαμπος

Βρίσκεται στήν εἴσοδο τοῦ Ποταμοῦ. Εἶναι μονόκλιτος, ἐπιμήκης, καμαροσκέπαστος Ναός καί στεγάζεται μέ μεγάλες σχιστολιθικές πλάκες. Ἡ εὐρεία κόγχη τοῦ Ἱε-

ροῦ Βήματος καταλαμβάνει ὄλο τό πλάτος τοῦ Ναοῦ. Στό Νότιο τοῖχο ὑψώνεται μονόλοβο καμπαναριό. Ἐνῆκε στήν οἰκογένεια Λεβούνη καί ἐκεῖ ζήτησε νά θαφτεῖ τό 1801 ὁ παπᾶ Νικόλαος Λεβούνης, διότι ἦταν ἐκκλησία ἐδική του.

Ἅγιος Στέφανος στό Ἄρκάρι

Ἡ περιοχή ὀνομαζόταν Ἄρκάρι, παλαιά ὀνομασία πού ὑπάρχει στήν ἀπογραφή τοῦ Καστροφύλακα. Ὁ Ναός ἀναφέρεται στόν κώδικα τοῦ Νεκταρίου.

Εἶναι μονόχωρος, καμαροσκέπαστος καί σήμερα ἀνήκει στήν ἐνορία τῶν Λογοθετιανίων. Πρόσφατα ἐπισκευάσθηκε ἡ ὀροφή του.

Ἅγιος Σπυρίδων

Βρίσκεται ἐντός τοῦ οἰκισμού καί εἶναι μονόχωρος, καμαροσκέπαστος. Γιορτάζει τόν Δεκέμβριο.

“Αγιος Γιώργης στά Κουφάρικα

Ο Ναός αναφέρεται στον κώδικα του Νεκταρίου και βρίσκεται σε δύσβατη περιοχή στο μυχό ενός βράχου. Είναι μονόχωρος, καμαροσκέπαστος, στεγασμένος με σχιστόπλακες και σήμερα δέν λειτουργεί πλέον.

“Αγιος Ἀρτέμιος στά Κουφάρικα

Ο Ναός αναφέρεται στον κώδικα του Νεκταρίου, είναι σπηλαιώδης και σε πολύ δύσβατη περιοχή. Σήμερα δέν λειτουργεί πλέον.

“Αγιος Νίκων Ποταμοῦ

Στή θέση Ζαγλανικιάνικα βρίσκεται ὁ βυ-

ζαντινός Ναός τοῦ ἁγίου Νίκωνα, ἓνα ἀπό τὰ κομψότερα μνημεῖα στά Κύθηρα. Εἶναι μονόχωρος Κυθηραϊκοῦ ρυθμοῦ, μέ μεγάλο τροῦλο καί δύο κόγχες στό ἱερό. Εἶναι σέ πολύ καλή κατάσταση μετά τίς ἀναστηλωτικές ἐργασίες τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας τό 1965 καί τό 1974. Οἱ τοιχογραφίες τοῦ Ναοῦ, πού σώζονται σέ σπαράγματα, εἶναι βυζαντινές τοῦ 13ου αἰ. σέ δύο στρώματα καί μεταβυζαντινές τοῦ 16ου αἰ. Ὁ Ναός χρονολογεῖται πρῖν τό 1200.

Θεολόγος στά Τριφυλλιάνικα

Μεταβυζαντινός Ναός βρίσκεται στήν εἴσοδο τοῦ χωριοῦ καί ἔμεινε στήν παράδοση ὡς ἡ ἐκκλησία τοῦ παπα-Λιόντα.

Ἅγιος Ἰωάννης στά Τριφυλιάνικα

Σύμφωνα μέ μιá διαθήκη τοῦ 1743, ποὺ σώζεται στό Ἄρχεῖο μας, χτίστηκε περί τό 1700 ἀπό τό Θεόδωρο Τριφυλίη, ὁ ὁποῖος ἔγινε Μοναχός μέ τό ὄνομα Θεοδόσιος. Ὁ Ναός εἶναι μονόχωρος καμαροσκέπαστος καί λειτούργησε σάν ἐνοριακός τῶν Τριφυλιανίκων. Τό καλλιτεχνικότατο ξυλόγλυπτο τέμπλο προέρχεται ἀπό τόν παλαιό Ναό τῆς Ἰλαριώτισσας τοῦ Ποταμοῦ.

ΠΗΓΕΣ

Κοσμᾶ Μεγαλοκονόμου: Ποταμός, ἱστορία καὶ εἰκόνες. Κύθηρα 2009.

Χρῦσα Μαλτέζου: Βενετική παρουσία στὰ Κύθη-
ρα. Ἄθῆνα 1991.

Χρῦσα Μαλτέζου: Τὰ Κύθηρα τὸν καιρὸ πού κυ-
ριαρχοῦσαν οἱ Βενετοί.

Μανῶλη Καλλίγερου: Ποταμός. Μικρὴ συμβολή
σὲ μία μεγάλη καὶ μακρὰ ἱστορία. Ἐφημερίδα Κυθη-
ραϊκά, Φεβρουάριος 2010.

Μανῶλη Καλλίγερου: Κυθηραϊκά τοπωνύμια.
Ἱστορική γεωγραφία τῶν Κυθήρων.

Μανῶλη Δρακάκη: Ληξιαρχικά Ἰλαριώτισσας.

Καρολίνα Ἀσλάνη: Ληξιαρχικά Ἁγίου Κοσμᾶ
στὰ Παναρετιάνικα.

Μανῶλη Χατζηδάκη - Ἰωάννα Μπίθα: Εὐρετή-
ριο Βυζ. Τοιχογραφιῶν Κυθήρων.

Παύλου Λαζαρίδη: Μεσαιωνικά καὶ Βυζαντινά
μνημεῖα τῶν Κυθήρων. Ἀρχαιολογικόν Δελτίον.
Χρονικά 1965, 1966, 1967.

Ἀνδριτσάκη - Φωτιάδη, Μιχ. Πετρόχειλου: Κυ-
θηραϊκά Μελετήματα.

Ἄδαμαντία Τριάρχη-Μακρυγιάννη: Γράμμα ἀπὸ
τὸ Ἀστικό Σχολεῖο Ποταμοῦ.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2013

1	Τ	† ΠΕΡΙΤΟΜΗ Ι.ΧΡΙΣΤΟΥ, Βασιλείου του Μεγάλου
2	Τ	Σιλβέστρου Ρώμης, Θεαγένους ιερομ., Σεραφείμ Σάρωφ
3	Π	Μαλαχίου του προφήτου, Γορδίου μάρτ., Θωμαΐδος μ. εκ Λέσβου
4	Π	Σύναξις τών 70 Ἀποστόλων, Θεοκτίστου μάρτυρος
5	Σ	Θεοπέμπτου, Θεωνᾶ, Συγκλητικῆς ὁσίων
6	Κ	† ΤΑ ΑΓΙΑ ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ
7	Δ	† Ἡ Σύναξις Ἰωάννου του Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ
8	Τ	Γεωργίου Χοζεβίτου, Δομνίκης, Κύρου, Παρθένας
9	Τ	Πολυεύκτου μάρτυρος, Εὐστρατίου ὁσίου
10	Π	† Γρηγορίου Νύσσης, Δομετιανοῦ, Μαρκιανοῦ
11	Π	† Θεοδοσίου του Κοινοβιάρχου, Ἀγαπίου ὁσίου
12	Σ	Τατιανῆς, Εὐθασίας, Μερτίου καὶ Πέτρου μαρτύρων
13	Κ	† ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΩΤΑ , Ἐρμούλου, Στρατονίκου μ., Μαξίμου
14	Δ	Ἀγνῆς μάρτυρος, Τῶν ἐν Σινᾷ ἀναιρεθέντων Ἀββάδων
15	Τ	Παύλου του Θηβαίου, Ἰωάννου Καλυβίτου
16	Τ	Προσκύνησις ἀλύσεως ἀπ. Πέτρου, Πευσίππου
17	Π	† Ἀντωνίου του Μεγάλου, Γεωργίου ἐν Ἰωαννίνοις
18	Π	† Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου πατρ. Ἀλεξανδρείας
19	Σ	Μάρκου Εὐγενικοῦ, Μακαρίου Αἰγ., Ἀρσενίου Κερκύρας
20	Κ	† ΙΒ΄ ΛΟΥΚΑ (10 ΛΕΠΡΩΝ) , Εὐθυμίου του Μεγάλου
21	Δ	Μαξίμου ὁμολογητοῦ, Νεοφύτου, Εὐγενίου μάρτυρος
22	Τ	† Τιμοθέου ἀποστόλου, Ἀναστασίου του Πέρσου
23	Τ	Κλήμεντος, Ἀγαθαγγέλου, Διονυσίου ὁσ. του ἐν Ὀλύμπῳ
24	Π	Ξένης ὁσίας, Νεοφύτου Ἐγκλείστου, Βαβύλα ιερομ.
25	Π	† Γρηγορίου Ἀρχιεπισκόπου ΚΠόλεως του Θεολόγου
26	Σ	† Σύναξις Ἁγίας Οἰκογενείας Γρηγ. Θεολόγου, Ξενοφώντος ὁσ.
27	Κ	† ΙΕ΄ ΛΟΥΚΑ (ΖΑΚΧΑΙΟΥ) , Ἀνακομιδῆ λειψ. Ἰωάννου Χρυσοστόμου
28	Δ	Ἐφραίμ του Σύρου, Παλλαδίου καὶ Ἰακώβου ὁσίων
29	Τ	Ἀνακομιδῆ λειψάνου Ἰγνατίου Θεοφόρου
30	Τ	† Τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, εὐρεσις εἰκ. Τήνου
31	Π	Κύρου καὶ Ἰωάννου Ἀναργύρων, Ἀρσενίου ὁσ. του ἐν Πάρῳ

«Ἁγίων πανάρετοι ἀριστεῖς, Γρηγόριε Νόννα καὶ Καισάριε ἱερέ, σύν τῷ Γρηγορίῳ, τῷ πάνυ Θεολόγῳ, καὶ θεῖα Γοργονία, κόσμον φρουρήσατε».

† ΚΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2013

Ἄναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
1	Κολ. β' 8-12	Λουκ. β' 20-21, 40-52	Περιτομή Χριστοῦ
6	Τίτ. β' 11-14, γ' 4-7	Μαθ. γ' 13-17	Τὰ Ἅγια Θεοφάνεια
13	Ἐφες. δ' 7-13	Μαθ. δ' 12-17	βαρύς / Γ'
20	Β' Κορ. δ' 6-15	Λουκ. ιζ' 12-19	πλ. δ' / ΙΑ'
27	Ἐβρ. ζ' 26 - η' 2	Λουκ. ιθ' 1-10	α' / Α'
30	Ἐβρ. ιγ' 7-16	Μαθ. ε' 14-19	Τριῶν Ἱεραρχῶν

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2013

1	Π	Τρύφωνος μάρτυρος, Περπετούας, Ἀναστασίου νεομάρτ.
2	Σ	† Η ΥΠΑΠΑΝΤΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ
3	Κ	† ΙΕ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ , Συμεών Θεοδόχου, Νεομάρτ. Σπετσιωτών
4	Δ	Ἰσιδώρου Πηλουσιώτου, Νικολάου ὁμολογητοῦ
5	Τ	Ἀγάθης μάρτ., Θεοδοσίου τοῦ ἐν Σκοπέλῳ
6	Τ	Βουκόλου ἐπισκ. Σμύρνης, Φωτίου πατρ. ΚΠόλεως
7	Π	Παρθενίου Λαμψάκου, Λουκά ὀσίου ἐν Στεριῳ
8	Π	Ζαχαρίου προφήτου, Θεοδώρου Στρατηλάτου
9	Σ	Νικηφόρου μάρτυρος, Παγκρατίου Ταυρομενίας
10	Κ	† ΙΣΤ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Χαλαλάμπους ἱερομ. , Ἀναστασίου
11	Δ	† Βλασίου ἱερομάρτυρος , Θεοδώρας τῆς Αὐγούστης
12	Τ	Μελετίου Ἀντιοχείας, Ἀντωνίου πατρ. ΚΠόλεως
13	Τ	Ἀκύλα καὶ Πρισκίλλης ἀπ., Μαρτινιανοῦ ὀσίου
14	Π	Αὐξεντίου, Μάρωνος ὀσ., Γεωργίου Μυτιλήνης
15	Π	Ὀνησίμου ἀπ., Εὐσεβίου ὀσίου, Ἀνθίμου ἐν Χίῳ
16	Σ	Παμφίλου μάρτυρος, Φλαβιανοῦ Κωνσταντινουπόλεως
17	Κ	† ΙΖ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Θεοδώρου τοῦ Τήρωνος , Μαρκιανοῦ
18	Δ	Λέοντος πάπα Ρώμης, Ἀγαπητοῦ ὁμολογητοῦ
19	Τ	† Φιλοθέης τῆς Ἀθηναίας , Φιλήμονος καὶ Ἀπφίας ἀπ.
20	Τ	Λέοντος ἐπισκόπου Κατάνης, Ἀγάθωνος πάπα Ρώμης
21	Π	Τιμοθέου ἐν Συμβόλοις, Εὐσταθίου Ἀντιοχείας
22	Π	Τῶν ἐν τοῖς Εὐγενίου μαρτύρων, Θαλασσίου ὀσίου
23	Σ	† Πολυκάρπου Σμύρνης , Γοργονίας ὀσίας, Δαμιανοῦ
24	Κ	† ΤΕΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΦΑΡΙΣΑΙΟΥ (ἀρχὴ Τριωδίου)
25	Δ	Ταρασίου πατρ. ΚΠόλεως, Ρηγίνου ἐπισκ. Σκοπέλου
26	Τ	† Φωτεινῆς Σαμαρείτιδος , Πορφυρίου ἐπισκ. Γάζης
27	Τ	Προκοπίου Δεκαπολίτου, Στεφάνου, Γελασίου
28	Π	Βασιλείου ὁμολ., Κυράννης τῆς ἐν Θεσ/νίκη, Προτερίου

«Ἡλίου τῆς δόξης τοῦ νοητοῦ, τῆς Δικαιοσύνης, ἀπαστράψαντος τοῖς ἐν γῆ, τοῦ πάντων Δεσπότου, Κυρίου καὶ Σωτῆρος, Μήτηρ ὑπάρχεις ὄντως, ἡ Παμμακάριστος».

† ΚΣ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2013

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καί μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
2	Ἐβρ. ζ' 7-17	Λουκ. β' 22-40	Ἐπαπαντῆς Χριστοῦ
3	Β' Κορ. δ' 6-15	Ματθ. κβ' 35-46	β' / Β'
10	Β' Τιμ. β' 1-10	Ματθ. κε' 14-30	γ' / Γ'
17	Β' Κορ. στί 16 - ζ' 1	Ματθ. ιε' 21-28	δ' / Δ'
24	Β' Κορ. δ' 6-15	Λουκ. ιη' 10-14	πλ. α' / Ε'

Παναγία ἡ Μυρτιδιώτισσα (τοῦ Ἱ. Ναοῦ) τοῦ Ἀλίμου

ΜΑΡΤΙΟΣ 2013

1	Π	Εὐδοκίας ὀσιμ. Παρασκευᾶ νεομ. Τραπεζ., Μαρκέλλου
2	Σ	Νικολάου Πλανᾶ, Ἡσυχίου καὶ Εὐθαλίας μαρτύρων
3	Κ	† ΙΖ' ΛΟΥΚΑ (ΑΣΩΤΟΥ) , Εὐτροπίου, Κλεονίκου μ.
4	Δ	Γερασίμου τοῦ Ἰορδανίτου, Παύλου καὶ Ἰουλιανῆς μ.
5	Τ	Μάρκου ὁσ. Ἀθηναίου, Κόνωνος ὀσιμ., Ἀρχελάου
6	Τ	Τῶν ἐν Ἀμορίῳ 42 μ., Εὐρεσις Τιμίου Σταυροῦ
7	Π	Εὐγενίου, Λαυρεντίου ὀσίων, Ἐφραίμ, Ἐλπιδίου
8	Π	Θεοφυλάκτου Νικομηδείας ὁσ., Ἐρμού ἀποστόλου
9	Σ	† Ψυχοσάββατον, Ἁγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων
10	Κ	† ΑΠΟΚΡΕΩ , Ἀναστασίας Πατρικίας, Κοδράτου
11	Δ	Σωφρονίου Ἱεροσ., Θεοδώρας τῆς ἐν Ἄρτη
12	Τ	Θεοφάνους ὁσ. ὁμολ., Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου
13	Τ	Νικηφόρου ΚΠόλεως, Πουπλίου Ἀθηνῶν ἱερομ.
14	Π	Βενεδίκτου ὁσ., Εὐσχήμενος ἐπισκόπου Λαμψάκου
15	Π	Ἁγαπίου μάρτ., Ἀριστοβούλου ἀποστ., Μανουὴλ νεομάρτ.
16	Σ	Σαββίνου, Ρωμανοῦ μ., Χριστοδοῦλου ἐν Πάτμῳ
17	Κ	† ΤΥΡΙΝΗΣ , Ἀλεξίου ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, Θεοστηρίκου ὁμ.
18	Δ	† ΚΑΘΑΡΑ ΔΕΥΤΕΡΑ , Κυρίλλου πατρ. Ἱεροσ.
19	Τ	Χρυσάνθου καὶ Δαρείας μάρτ., Δημητρίου Τορναρᾶ νεομ.
20	Τ	Τῶν ἐν Ἁγ. Σάββα ἀναιρεθέντων, Νικήτα ὁμολογητοῦ
21	Π	Ἰακώβου ὁμολογητοῦ, Μαυρουδῆ
22	Π	† Α' ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ , Καλλινίκης μάρτυρος, Βασιλείου Ἀγκύρας
23	Σ	† Θαῦμα κολλύβων Ἀγ. Θεοδώρου , Νίκωνος ὀσίου
24	Κ	† Α' ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Ὁρθοδοξίας) , Παρθενίου ΚΠόλεως
25	Δ	† ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ (Ἐθνικὴ Ἑορτὴ)
26	Τ	Σύναξις Ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ, Τῶν ἐν Γοθθία 26 μαρτύρων
27	Τ	Ματρώνης, Φιλητοῦ καὶ Λυδίας μαρτύρων
28	Π	Ἰλαρίωνος ὀσίου, Ἡρωδίωνος ἀποστόλου
29	Π	† Β' ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ , Μάρκου ἐπισκ. Ἀρεθουσίων, Ἰωνᾶ
30	Σ	Ἰωάννου ὁσ. συγγραφέως τῆς Κλίμακος
31	Κ	† Β' ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Γρηγορίου Παλαμᾶ) , Ὑπατίου Γαγγρῶν

« ὦ Μητὲρ τοῦ Λόγου καὶ Λυτρωτοῦ, σὴν χάριν αἰτοῦμεν ἐκ καρδίας τε καὶ ψυχῆς, μετάνοιαν δοῦναι, σοῖς δούλοις ἀναξίοις, οἰνοποσίας πάθους, σύ ἀπαλλάττουσα». † ΚΣ

ΜΑΡΤΙΟΥ 2013

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
3	Α΄ Κορ. στ΄ 12-20	Λουκ. ιε΄ 11-32	πλ. β΄ / ΣΤ΄
9	Α΄ Θεσ. δ΄ 13-17	Λουκ. κα΄ 8-9, 25-27, 35-36	Ψυχασάββατον
10	Α΄ Κορ. η΄ 8-θ΄ 2	Ματθ. κε΄ 31-46	βαρύς / Ζ΄
17	Ρωμ. ιγ΄ 11-ιδ΄ 4	Ματθ. στ΄ 14-21	πλ. δ΄ / Η΄
24	Ἐβρ. ια΄ 24-26, 32-40	Ἰωάν. α΄ 44-52	α΄ / Θ΄
25	Ἐβρ. β΄ 11-18	Λουκ. α΄ 24-38	Εὐαγγελισμὸς Θεοτόκου
31	Ἐβρ. α΄ 10 - β΄ 3	Μάρκ. β΄ 1-12	β΄ / Γ΄

Παναγία ἡ Μυρτιδιώτισσα Ἱ. Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2013

1	Δ	Μαρίας Αιγυπτίας, Γερωντίου καί Βασιλείδου μ.
2	Τ	Τίτου όσ., Θεοδώρας Παρθενομ., Αίδεσίου καί Άμφιανού μαρτ.
3	Τ	Ίωσήφ ύμνογράφου, Νικήτα όμολογητοϋ
4	Π	Ζωσιμᾶ όσιου, Γεωργίου τοϋ έν Μαλεῶ, Νικήτα έν Σέρραις
5	Π	† Γ΄ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ , Νικηφόρου μ., Διοδώρου μ.
6	Σ	Εϋτυχίου ΚΠόλεως, Πλατωνίδος όσ. Γρηγορίου Σιναΐτου
7	Κ	† Γ΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Σταυροπροσκυνήσεως) , Καλλιοπίου μ.
8	Δ	Ήρωδίωνος, Άγάβου, Ρούφου, Έρμου έκ τών Ο΄ άπ.
9	Τ	Εϋψυχίου μάρτ., Βαδίμου ιερομάρτυρος
10	Τ	Γρηγορίου Ε΄ ΚΠόλεως, Τερεντίου μάρτυρος
11	Π	Άντύπα έπισκόπου Περγάμου, Τρυφαινης όσίας
12	Π	† Δ΄ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ , Άνθούσης όσ., Άκακίου Κausοκαλυβίτου
13	Σ	Μαρτίνου πάπα Ρώμης, Θεοδοσίου καί Ζωΐλου μαρτ.
14	Κ	† Δ΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Ίωάννου τής Κλίμακος) , Θωμαΐδος μ.
15	Δ	Λεωνίδου έπισκόπου Άθηνών, Κρήσκεντος μάρτ.
16	Τ	Άγάπης, Ειρήνης, Χιονίας μαρτύρων, Χαρίσης, Νίκης
17	Τ	† Ο ΜΕΓΑΣ ΚΑΝΩΝ , Συμεών έπ., Περισίδος
18	Π	Κυρίλλου πατρ. ΚΠόλεως, Ίωάννου όσ. νεομάρτυρος
19	Π	† ΑΚΑΘΙΣΤΟΣ ΥΜΝΟΣ , Παφνουτίου ιερομ., Φιλίππας μ.
20	Σ	Θεοδώρου τοϋ Τριχινᾶ, Ζαχαρίου
21	Κ	† Ε΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Μαρίας τής Αιγυπτίας) , Ίανουαρίου ιερ.
22	Δ	Θεοδώρου Συκεώτου, Ναθαναήλ καί Νεάρχου μαρτ.
23	Τ	Λαζάρου νεομάρτυρος τοϋ βοσκοϋ
24	Τ	Έλισάβετ όσ. θαυμ., Νικολάου νεομ. έν Μαγνησία
25	Π	† Μάρκου Εϋαγγελιστοϋ , Μακεδονίου ΚΠόλεως
26	Π	Βασιλέως Άμασειας ιερομ., Γλαφύρας & Ίούστας όσ.
27	Σ	† Τοϋ Λαζάρου , Συμεών έπισκ. Ίεροσολύμων
28	Κ	† ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ , Τών έν Κυζίκω έννέα Μαρτύρων
29	Δ	† Μεγάλη Δευτέρα , Ίωσήφ Παγκάλου, Άάσονος άπ.
30	Τ	† Μεγάλη Τρίτη , Τών δέκα Παρθένων, Άκώβου άποστόλου

«Σταυρός ό φύλαξ πάσης τής οικουμένης. Σταυρός ή ώραιότης τής Έκκλησίας. Σταυρός βασιλέων τό κραταίωμα. Σταυρός πιστών τό στήριγμα. Σταυρός Άγγέλων ή δόξα καί τών δαιμόνων τό τραῦμα».

ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2013

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
3	Ἐβρ. δ' 14 - ε' 6	Μάρκ. η' 34 - θ' 1	γ' / ΙΑ'
14	Ἐβρ. στ' 13-20	Μάρκ. θ' 17-31	δ' / Α'
21	Ἐβρ. θ' 11-14	Μάρκ. ι' 32-45	πλ. α' / Β'
27	Ἐβρ. ιβ' 28-γ' 8	Ἰωάν. ια' 1-45	Λαζάρου
28	Φιλιπ. δ' 4-9	Ἰωάν. ιβ' 1-18	Βαΐων

ΜΑΪΟΣ 2013

1	Τ	† Μεγάλη Τετάρτη , Τῆς ἀλειψάσης τόν Κύριον πόρνης γυναϊκός
2	Π	† Μεγάλη Πέμπτη , Ὁ Μυστικός Δείπνος, Ἀνθούσης ὄσ.
3	Π	† Μεγάλη Παρασκευή , Τά Ἅγια Πάθη τοῦ Κυρίου
4	Σ	† Μέγα Σάββατον , Ἡ εἰς Ἄδου Κάθοδος τοῦ Κυρίου
5	Κ	† ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ, Ἀνάστασις τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ
6	Δ	† Γεωργίου μεγαλομάρτυρος , Ἰώβ δικαίου
7	Τ	† Ραφαήλ, Νικολάου καί Εἰρήνης νεομαρτύρων
8	Τ	† Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου , Ἀρσενίου Μεγάλου
9	Π	Χριστοφόρου μάρτ., Ἡσαίου προφήτου
10	Π	† Τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς , Σίμωνος ἀπ. Ζηλωτοῦ
11	Σ	Μωκίου ἱερομ., Κυρίλλου καί Μεθοδίου ἰσαποστόλων
12	Κ	† ΤΟΥ ΘΩΜΑ, ΟΣΙΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΚΥΘΗΡΩΝ , Γερμανοῦ
13	Δ	Γλυκερίας μάρτυρος, Σεργίου ὁμολογητοῦ
14	Τ	Ἰσιδώρου ἐν Χίῳ, Θεράποντος ἱερομάρτ., Λεοντίου
15	Τ	† Ἀχιλλίου Λαρίσης, Παχωμίου ὀσίου τοῦ Μεγάλου
16	Π	Θεοδώρου ἡγιασμένου, Νικολάου Μετσόβου νεομ.
17	Π	Ἀνδρονίκου καί Ἰουνίας ἐκ τῶν 70, Ἀθανασίου Χριστ.
18	Σ	Πέτρου, Διονυσίου, Ἀνδρέου, Ἡρακλείου μαρτ.
19	Κ	† ΤΩΝ ΜΥΡΟΦΟΡΩΝ , Πατρικίου, Μενάνδρου μαρτ.
20	Δ	Θαλλελαίου μάρτυρος, Λυδίας τῆς Φιλιππησίας
21	Τ	† Κωνσταντίνου καί Ἐλένης ἰσαποστόλων
22	Τ	Βασιλίσκου μάρτυρος, Δημητρίου & Παύλου νεομ.
23	Π	Μιχαήλ Συνάδων, Συνεσίου ἐπισκόπου
24	Π	Συμεών Θαυμαστορείτου, Μελετίου μάρτυρος
25	Σ	† Γ' εὔρεσις τιμίας κεφαλῆς Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου
26	Κ	† ΤΟΥ ΠΑΡΑΛΥΤΟΥ , Κάρπου καί Ἀλφαίου ἐκ τῶν 70 ἀπ.
27	Δ	Ἐλλαδίου ἱερομάρτ., Ἰωάννου Ρώσου ὁμολογητοῦ
28	Τ	Εὐτυχοῦς ἐπ., Μελιτινῆς, Ἐλικωνίδος μ., Ἀνδρέου σαλοῦ
29	Τ	† ΜΕΣΟΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ , Θεοδοσίας μ., Θεοδοσίας παρθ.
30	Π	Ἰσαακίου ἡγουμ. Μ. Δαλμάτων, Ἐμμελείας μητρ. Μεγ. Βασιλείου
31	Π	Ἐρμείου ἀποστόλου, Τῶν ἐν Ἀσκάλωνι μαρτύρων

«Ἐκ νεκρῶν ἰδοῦσα τόν σόν Υἱόν, Ἄχραντε Παρθένε Ἀναστάντα θεοπρεπῶς, Χαράς ἀνεκφράστου, ἡ κτίσις ἐπληροῦτο, Αὐτόν δοξολογοῦσα, καί Σέ γεραίρουσα».

ΜΑΪΟΥ 2013

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
5	Πράξ. α' 1-8	Ἰωάν. α' 1-17	ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ
12	Πράξ. ε' 12-20	Ἰωάν. κ' 19-31	- / Α'
19	Πράξ. στ' 1-7	Μάρκ. ιε' 43-ιστ' 8	β' / Δ'
26	Πράξ. θ' 32-42	Ἰωάν. ε' 1-15	γ' / Ε'
29	Πράξ. ιδ' 6-18	Ἰωάν. ζ' 14-30	Μεσοπεντηκοστής

Ἄγια Κάρα Ὁσίου Θεοδώρου τοῦ ἐν Κυθήροις.

ΙΟΥΝΙΟΣ 2013

1	Σ	Ίουστίνου φιλοσόφου μ., Θεσπεσίου μάρτ., Πύρρου
2	Κ	† ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΔΟΣ , Νικηφόρου πατρ. ΚΠόλεως
3	Δ	Λουκιλλιανού μάρτυρος, Παύλης μαρτυρος
4	Τ	Μητροφάνους πατρ. ΚΠόλεως, Μαρίας και Μάρθας
5	Τ	Δωροθέου επίσκ. Τύρου, Νικάνδρου μάρτυρος
6	Π	Ίλαρίωνος όσ., Ἀττάλου θαυματουργού, Γελασίου μάρτ.
7	Π	Θεοδότου Ἀγκύρας, Ζηναΐδος μάρτ., Παναγή Μπασιά
8	Σ	Ἀνακομιδή λειψ. Θεοδώρου Στρατηλάτου, Καλλιόπης μ.
9	Κ	† ΤΟΥ ΤΥΦΛΟΥ , Κυρίλλου Ἀρχιεπ. Ἀλεξανδρείας
10	Δ	Ἀλεξάνδρου, Ἀντωνίνης μ., Θεοφάνους και Πανσέμνης
11	Τ	† Βαρθολομαίου και Βαρνάβα άπ, Λουκά Ἱατροῦ Ρώσου
12	Τ	† ΑΠΟΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ , Ονουφρίου όσ., Πέτρου εν Ἄθω
13	Π	† ΤΗΣ ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ , Ἀκυλίνης, Διοδώρου μάρτ.
14	Π	Ἐλισσαίου προφ., Μεθοδίου ΚΠόλεως, Ίουστίνου Πόποβιτς
15	Σ	† Ἱερωνύμου όσ. , Ἀμώς προφ., Ἀχαικού και Στεφανά άπ.
16	Κ	† ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ Α΄ ΟΙΚ. ΣΥΝΟΔΟΥ , Τύχωνος επ.
17	Δ	Ἰσαύρου, Μανουήλ, Σαβέλ, Ἰσμαήλ μαρτύρων
18	Τ	Λεοντίου Αιγίνης, Ὑπατίου, Θεοδούλου, Αἰθερίου
19	Τ	Ἰούδα του Θαδδαίου, Παΐσιου όσιου του Μεγάλου
20	Π	Μεθοδίου επίσκ. Πατάρων, Νικολάου Καβάσιλα
21	Π	Ἀφροδισίου μάρτ., Ἰουλιανού μάρτ., Τερεντίου ιερομάρτ.
22	Σ	† Ψυχοσάββατον , Εύσεβίου επίσκ. Σαμοσάτων ιερομ.
23	Κ	† ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ , Ἀριστοκλέους μάρτυρος
24	Δ	† ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ , Γενέθλιον Προδρόμου
25	Τ	Φεβρωνίας, Ὁρεντίου, Γεωργίου και Προκοπίου
26	Τ	Δαβίδ όσιου εν Θεσσαλονίκη, Ἰωάννου Γοθθίας
27	Π	Σαμψών ξενοδόχου, Ἰωάννας και Μαρίας μυρ.
28	Π	Ἀνακομιδή λειψάνων Κύρου και Ἰωάννου Ἀναργύρων
29	Σ	† Πέτρου και Παύλου τών Πρωτοκορυφαίων Ἀποστόλων
30	Κ	† ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΝΤΩΝ , Σύναξις τών Ἀγίων 12 Ἀποστόλων

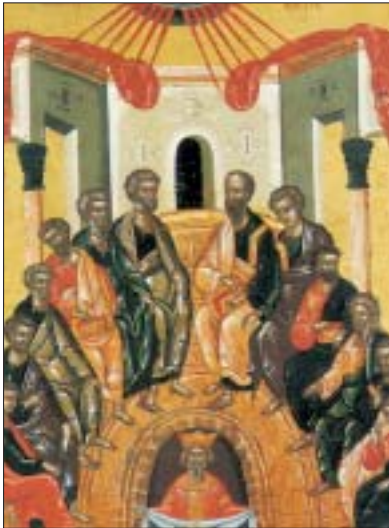
«Πνεῦμα τό Πανάγιον καταβάν, εν πυρίναις γλώσσαις, Ἀποστόλους σοφούς ποιεῖ, φθεγγομένους ξένα, εν γλώσσαις ταῖς ἑτέραις, τά θεῖα μεγαλεῖα, Σοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν».

Μεγαλυνάριον

ΙΟΥΝΙΟΥ 2013

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
2	Πράξ. ια' 19-30	Ἰωάν. δ' 5-42	δ' / Ζ'
9	Πράξ. ιστ' 16-34	Ἰωάν. θ' 1-38	πλ. α' / Η'
13	Πράξ. α' 1-12	Λουκ. κδ' 36-53	Ἐναλήψεως
16	Πράξ. κ' 16-18, 28-36	Ἰωάν. ιζ' 1-13	πλ. β' / Γ'
23	Πράξ. β' 1-11	Ἰωάν. ζ' 37-52, η' 12	Πεντηκοστής
24	Ἐφες. ε' 8-19	Λουκ. α' 1-25, 57-68, 76, 80	Ἁγίου Πνεύματος
29	Β' Κορ. ια' 21-ιβ' 9	Ματθ. ιστ' 13-19	Πέτρου καὶ Παύλου
30	Ἐβρ. ια' 33-ιβ' 2	Ματθ. θ' 36, ι' 1-8	πλ. δ' / Α'

ΙΟΥΛΙΟΣ 2013

1	Δ	† Κοσμά και Δαμιανού των Ἀναργύρων ἐν Ρώμῃ
2	Τ	† Κατάθεσις τιμίας Ἐσθήτος τῆς Θεοτόκου, Λάμπρου νεομ.
3	Τ	Ἰακίνθου καὶ Θεοδότῃς μ., Γερασίμου τοῦ νέου
4	Π	Ἀνδρέου Κρήτης, Μιχαὴλ Χωνιάτη, Θεοδώρου Κυρήνης
5	Π	Ἀθανασίου τοῦ ἐν Ἄθῳ καὶ Λαμπαδοῦ ὁσίων
6	Σ	Σισῶῃ μεγ., Φιλήμονος, Ὀνησίμου, Ἀρχίππου ἀπ.
7	Κ	† Β' ΜΑΤΘΑΙΟΥ , Κυριακῆς μεγαλομάρτυρος
8	Δ	† Προκοπίου μεγαλ., Θεοφίλου ὁσίου
9	Τ	Παγκρατίου ἱερομάρτυρος, Μιχαὴλ Πακνανᾶ νεομάρτ.
10	Τ	Τῶν ἐν Νικοπόλει 45 μ., Παρθενίου & Εὐμενίου ὁσίων
11	Π	† Εὐφημίας μεγαλομ., Ὀλγας ἰσαποστ., Νεκταρίου Βρουούλων
12	Π	Πρόκλου καὶ Ἰλαρίου μαρτύρων, Βερονίκης
13	Σ	† Σύναξις Ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ, Στεφάνου Σαββαΐτου
14	Κ	† ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ Δ' ΟΙΚ. ΣΥΝΟΔΟΥ , Ἀκύλα ἀποστ.
15	Δ	Κηρύκου καὶ Ἰουλίττης μ., Βλαδιμήρου ἰσαποστόλου
16	Τ	Ἀθηνογένους ἱερομάρτυρος, Φαύστου μάρτυρος
17	Τ	† Μαρίνης μεγαλομάρτ., Βερονίκης, Σπεράτου μ.
18	Π	Αἰμιλιανοῦ μάρτ., Ἰακίνθου, Παύλου μ., Θέης, Οὐαλεντίνης
19	Π	Μακρίνης ὁσίας, Δίου ὁσίου, Θεοδώρου Ἐδέσσης
20	Σ	† Προφήτου Ἡλιοῦ τοῦ Θεσβίτου
21	Κ	† Δ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ , Συμεών τοῦ διὰ Χριστόν Σαλοῦ
22	Δ	Μαρίας Μαγδαληνῆς, Μαρκέλλης παρθενομάρτυρος
23	Τ	Φωκᾶ ἱερομ., Ἰεζεκιὴλ προφ., Πελαγίας τῆς Τηνιας
24	Τ	Χριστίνης μεγαλομάρτ., Ἀθηναγόρου μάρτυρος
25	Π	† Κοίμησις ἁγίας Ἄννης, Ὀλυμπιάδος διακονίσσης
26	Π	† Παρασκευῆς ἀθληφόρου, Ἐρμολάου καὶ Ἐρμοκράτους
27	Σ	† Παντελεήμονος μεγαλομάρτυρος τοῦ ἱαματικοῦ
28	Κ	† Ε' ΜΑΤΘΑΙΟΥ , Προχόρου, Νικάνορος, Τίμωνος ἀπ.
29	Δ	Καλλινίκου μάρτ., Θεοδότῃς μαρτ. καὶ τέκνων
30	Τ	Σίλα, Σιλουανοῦ, Κρήσκεντος ἐκ τῶν 70 ἀποστόλων
31	Τ	Εὐδοκίμου, Ἰωσήφ τοῦ ἀπὸ Ἀριμαθαίας

«Φωταγωγομένη ὑπερφυῶς, ταῖς τοῦ Παρακλήτου, ὑπερφώτοις μαρμαρυγαῖς, τὴν ἐν ταῖς ἐρήμοις, ζωὴν εἴλου Ἐλέσα, προκρίνασα τῶν τῆδε, ὄλβον οὐράνιον». † ΚΣ

ΙΟΥΛΙΟΥ 2013

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καί μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
7	Γαλ. γ' 23-δ' 5	Μαθ. δ' 18-23	α' / Β'
11	Β' Κορ. στ' 1-10	Λουκ. ζ' 36-50	Ἄγ. Εὐφημίας
14	Τίτ. γ' 8-15	Μαθ. ε' 14-19	β' / Γ'
20	Ἰακ. ε' 10-20	Λουκ. δ' 22-30	Προφήτου Ἡλιοῦ
21	Ρωμ. στ' 18-23	Μαθ. η' 5-13	γ' / Δ'
26	Γαλ. γ' 23-δ' 5	Μάρκ. ε' 24-34	Ἄγ. Παρασκευῆς
28	Ρωμ. ι' 1-10	Μαθ. η' 28-θ' 1	δ' / Ε'

Ἡ Ἁγία Ὁσιοπαρθενομάρτυς Ἐλέσα ἡ ἐν Κυθήροις

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2013

1	Π	† ΠΡΟΟΔΟΣ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ, ΕΛΕΣΗΣ ΟΣΙΟΜ. (ἀρχή νηστείας)
2	Π	Ἀνακομιδὴ λειψ. πρωτομ. Στεφάνου, Θεοδώρου νεομ.
3	Σ	Δαλμάτου, Ἰσαακίου, Φαύστου ὁσ., Θεοκλητοῦς ὁσ.
4	Κ	† ΣΤ΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Τῶν ἐν Ἐφέσῳ 7 παιδων, Εὐδοκίας
5	Δ	Εὐσιγνίου, Νόννης, Εὐγενίου ὁσίου τοῦ Αἰτωλοῦ
6	Τ	† Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ
7	Τ	Δομετίου ὁσίου, Νικάνορος ὁσίου, Θεοδοσίου ὁσίου
8	Π	Αἰμιλιανοῦ ὁμολογητοῦ, Μύρωνος, Τριανταφύλλου Ζαγοράς
9	Π	† Μαθθία ἀποστόλου, Τῶν ἐν τῇ Χαλκῇ Πύλῃ 10 μαρτύρων
10	Σ	Λαυρεντίου διακ., Ξύστου ἐπισκ. Ρώμης, Ἴππολύτου
11	Κ	† Ζ΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Εὐπλου διακόνου, Νήφωνος ΚΠόλεως
12	Δ	Φωτίου καὶ Ἀνικήτου μαρτύρων, Παμφίλου μάρτ.
13	Τ	Μαξίμου ὁμολογητοῦ, Εὐδοκίας βασιλίσσης
14	Τ	Μιχαίου προφήτου, Μαρκέλλου ἱερομάρτ.
15	Π	† Η ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
16	Π	Διομήδους μάρτ., Τιμοθέου ἐπισκόπου Εὐρίπου
17	Σ	† ΜΥΡΩΝΟΣ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ, Παύλου καὶ Ἰουλιανῆς μ.
18	Κ	† Η΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Φλώρου, Λαύρου, Λέοντος καὶ Ἐρμού
19	Δ	Ἀνδρέου στρατηλάτου, Εὐτυχιανοῦ μάρτυρος
20	Τ	Σαμουήλ προφήτου, Λουκίου τοῦ βουλευτοῦ
21	Τ	Θαδδαίου ἀπ., Βάσσης καὶ τέκνων αὐτῆς
22	Π	Ἄγαθονίκου μάρτυρος, Ἀνθούσης μάρτ., Εὐθαλίας παρθ.
23	Π	† ΑΠΟΔΟΣΙΣ ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ, Εἰρηναίου ἱερομάρτ.
24	Σ	† Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, Διονυσίου ἀρχιεπ. Αἰγίνης
25	Κ	† Θ΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Βαρθολομαίου ἀπ., Τίτου Γορτύνης
26	Δ	Ἀδριανοῦ καὶ Ναταλίας μαρτύρων, Ἰωάσαφ μάρτ.
27	Τ	† Φανουρίου μάρτυρος, Ποιμένος ὁσ., Ἀνθούσης νέας
28	Τ	Μωυσέως Αἰθίοπος, Διομήδους, Λαυρεντίου μ.
29	Π	† Ἀποτομὴ κεφ. Ἰωάννου Προδρόμου (νηστεία)
30	Π	Ἀλεξάνδρου, Παύλου, Ἰωάννου πατρ. ΚΠόλεως
31	Σ	† Κατάθεσις τιμίας Ζώνης Ὑπεραγίας Θεοτόκου

«Ρᾶνον θείοις μύροις σου μυστικῶς, ὦ Παρθενομήτορ, ἢ τῶν πάντων ΜΟΝΗ ΕΛΠΙΣ, πράϊνον καρδίας, εἰρήνευσον τόν κόσμον, καὶ εὐωδία Πνεύματος, καταμύρισον». † ΚΣ

ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2013

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
4	Ρωμ. ιβ' 6-14	Ματθ. θ' 1-8	πλ. α' / ΣΤ'
6	Β' Πέτρ. α' 10-19	Ματθ. ιζ' 1-9	Μεταμορφώσεως
11	Ρωμ. ιε' 1-7	Ματθ. θ' 27-35	πλ. β' / Ζ'
15	Φιλίπ. β' 5-11	Λουκ. ι' 38-42, ια' 27-28	Κοιμ. Θεοτόκου
18	Α' Κορ. α' 10-17	Ματθ. ιδ' 14-22	βαρύς / Η'
25	Α' Κορ. γ' 9-17	Ματθ. ιδ' 22-34	πλ. δ' / Θ'
29	Πράξ. ιγ' 25-32	Μάρκ. στ' 14-30	Ἄποτ. Κεφ. Προδρόμου

ΑΓΙΑ ΜΟΝΗ (ΠΑΝΑΓΙΑ)

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2013

1	Κ	† Ἀρχὴ τῆς Ἰνδίκτου, Συμεών Στυλίου, Μελετίου
2	Δ	Μάμαντος μ., Ἰωάννου πατρ. ΚΠόλεως τοῦ νηστευτοῦ
3	Τ	Ἄνακομ. Ἱερῶν Λειψάνων Ἁγ. Νεκταρίου, Ἀνθίμου ἱερομάρτυρος
4	Τ	† Ἀνθίμου τοῦ νέου, Προστάτου Κυθήρων Μωϋσέως προφ.
5	Π	Ζαχαρίου καὶ Ἐλισάβετ, γον. Προδρόμου, Ἀβδαίου ἐπισκ.
6	Π	Ἀνάμνησις θαύματος ἀρχαγγ. Μιχαήλ, Καλοδότης μάρτ.
7	Σ	† Σῶζοντας μάρτυρος, Κασσιανῆς τῆς ποιητρίας
8 Κ † ΠΡΟ ΤΗΣ ΥΨΩΣΕΩΣ, ΓΕΝΕΣΙΟΝ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ		
9	Δ	† Σύναξις Ἰωακείμ καὶ Ἄννης τῶν Θεοπατόρων
10	Τ	Μηνοδώρας, Μητροδώρας, Νυμφοδώρας μαρτύρων
11	Τ	Θεοδώρας ὁσ., Εὐανθίας μάρτ., Εὐφροσύνου
12	Π	Αὐτονόμου ἱερομάρτυρος, Ἰουλιανοῦ μάρτυρος
13	Π	Κορνηλίου ἑκατοντάρχου, Ἀριστείδου μάρτυρος
14	Σ	† Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΥΨΩΣΙΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ
15 Κ † ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΨΩΣΙΝ, Νικήτα μεγαλομ., Φιλοθέου ὁσίου		
16	Δ	Εὐφημίας μεγαλομάρτυρος, Μελετινῆς μάρτυρος
17	Τ	† Σοφίας, Πίστεως, Ἐλπίδος καὶ Ἀγάπης μαρτύρων
18	Τ	Εὐμενίου Γορτύνης, Ἀριάδνης μ., Ρωμύλου ὁσ.
19	Π	Τροφίμου, Σαββατίου καὶ Δορυμέδοντος μαρτύρων
20	Π	† Εὐσταθίου μεγαλομάρτυρος, Ἰλαρίωνος μεγαλομάρτ.
21	Σ	Ἰωνᾶ προφήτου, Κοδράτου ἀποστόλου, Ἰσαακίου Κύπρου
22 Κ † Α΄ ΛΟΥΚΑ, Φωκᾶ ἱερομ., Φωκᾶ κηπουροῦ, Ἰσαάκ		
23	Δ	† Σύλληψις Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, Νικολάου νεομάρτ.
24	Τ	† ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΜΥΡΤΙΔΙΩΤΙΣΣΗΣ ΠΟΛΙΟΥΧΟΥ ΚΥΘΗΡΩΝ
25	Τ	Εὐφροσύνης ὁσίας, Παφνουτίου μάρτυρος
26	Π	† Μετάστασις ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ
27	Π	Ἀριστάρχου ἀποστόλου, Καλλιστράτου μάρτυρος
28	Σ	Βαρούχ προφήτου, Χαρίτωνος ὁμολογητοῦ
29 Κ † Β΄ ΛΟΥΚΑ, Κυριακοῦ ἀναχ., Πετρωνίας μάρτυρος		
30	Δ	Γρηγορίου ἱερομ. ἐπισκόπου Ἀρμενίας

**«Θεράπευσον Κόρη σούς ὑμνητάς, ψυχῶν τε
τάς νόσους, καί σωμάτων τάς χαλεπάς, καί
ἴασαι Μῆτερ, κακῶν καί ἀσθενείας, δεινῶν
ἀρρωστημάτων, Μυρτιδιώτισσα».** † ΚΣ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2013

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
1	Α΄ Τιμ. β΄ 1-7	Λουκ. β΄ 16-22	α΄ / Γ΄
8	Γαλ. στ΄ 11-18	Ἰωάν. γ΄ 13-17	β΄ / -
14	Α΄ Κορ. α΄ 18-24	Ἰωάν. ιθ΄ 6-11, 13-20, 25-28, 30	Ἦψ. Τιμ. Σταυροῦ
15	Γαλ. β΄ 16-20	Μάρκ. η΄ 34-θ΄ 1	γ΄ / Α΄
22	Α΄ Κορ. ιστ΄ 13-24	Λουκ. ε΄ 1-11	δ΄ / Β΄
29	Β΄ Κορ. α΄ 21 - β΄ 4	Λουκ. στ΄ 31-36	πλ. α΄ / Γ΄

Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΜΥΡΤΙΔΙΩΤΙΣΣΑ ΠΟΛΙΟΥΧΟΣ ΚΥΘΗΡΩΝ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2013

1	Τ	Ἀνανίου ἀπ., Ρωμανοῦ Μελωδοῦ, Ἰωάννου Κουκουζέλη
2	Τ	Κυπριανοῦ καί Ἰουστίνης, Θεοφίλου μάρτυρος
3	Π	† Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου , Δαμάρεως μάρτυρος
4	Π	† Ἱεροθέου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν , Δομνίνης μάρτυρος
5	Σ	Χαριτίνης, Εὐδοκίμου, Μεθοδίας Κιμῶλου
6	Κ	† Γ' ΛΟΥΚΑ, Θωμᾶ ἀποστόλου , Ἐρωτητῆδος μάρτυρος
7	Δ	Σεργίου καί Βάκχου μεγαλομ., Πολυχρονίου ἱερομ.
8	Τ	† Πελαγίας ὁσίας , Πελαγίας παρθενομάρτυρος, Ταϊσίας
9	Τ	Ἰακώβου Ἀλφαίου, Ἀνδρονίκου, Ἀθανασίας
10	Π	Εὐλαμπίου καί Εὐλαμπίας μ., Θεοφίλου ὁσίου ὁμολογητοῦ
11	Π	Φιλίππου ἐκ τῶν 7 διακόνων, Θεοφάνους τοῦ Γραπτοῦ
12	Σ	† Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου , Πρόβου, Ταράχου, Ἀνδρονίκου
13	Κ	† Δ' ΛΟΥΚΑ (Ζ' Οικ. Συνόδου) , Κάρπου, Παπύλου
14	Δ	Ναζαρίου, Γερβασίου μαρτ., Κοσμᾶ τοῦ Μελωδοῦ
15	Τ	Λουκιανοῦ ἱερομ., Σαβίνου ὁσίου, Βάρσου ὁμολογητοῦ
16	Τ	Λογγίνου ἑκατοντάρχου, Μαλοῦ ὁσ., Λεοντίου μάρτυρος
17	Π	᾿Ωσηέ προφήτου, Ἀνδρέου τοῦ ἐν Κρίσει
18	Π	† Λουκᾶ ἀποστόλου καί Εὐαγγελιστοῦ , Μαρίνου μάρτ.
19	Σ	Ἰωήλ προφήτου, Οὐάρου, Κλεοπάτρας
20	Κ	† ΣΤ' ΛΟΥΚΑ, Γερασίμου Κεφαλληνίας, Ἄρτεμιου μεγαλ.
21	Δ	Χριστοδοῦλου ἐν Πάτμῳ, Σωκράτους μάρτυρος
22	Τ	Ἄβερκίου Ἱεραπόλεως, Τῶν ἐν Ἐφέσῳ 7 παιδῶν
23	Τ	† Ἰακώβου Ἀδελφοθέου , Ἰγνατίου ΚΠόλεως
24	Π	Ἀρέθα μεγαλομ., Σεβαστιανῆς μάρτυρος, Πρόκλου
25	Π	Ταβιθάς ἐλεήμονος, Μαρκιανοῦ, Μαρτυρίου μαρτ.
26	Σ	† Δημητρίου μεγαλομάρτυρος τοῦ μυροβλύτου
27	Κ	† Ζ' ΛΟΥΚΑ , Νέστορος μεγαλομ., Πρόκλης συζ. Πιλάτου
28	Δ	† ΑΓΙΑΣ ΣΚΕΠΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ (ἐπέτειος τοῦ ΟΧΙ)
29	Τ	Ἀναστασίας τῆς Ρωμαίας, Ἀβραμίου ὁσίου
30	Τ	Κλεόπα ἀπ., Ζηνοβίου καί Ζηνοβίας, Ἀπολλωνίας μάρτ.
31	Π	Στάχους, Ἀπελλοῦ, Ἀριστοβούλου ἀποστόλων

**«Μύρων τῶν τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ, ἀπολαύ-
ων Πάτερ, καί τῶν θείων χορηγιῶν, πάντας
περισκέπεις, εὐχαῖς σου ταῖς ἀγίαις, Μύρων
Ἀντικυθέρων, Προστάτα ἔνθεε».** † ΚΣ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2013

Ἄναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
6	Β' Κορ. δ' 6-15	Λουκ. ζ' 11-16	πλ. β' / Δ'
13	Τίτ. γ' 8-15	Λουκ. η' 5-15	βαρύς / Ε'
20	Γαλ. ε' 22 - στ' 2	Λουκ. η' 27-39	πλ. δ' / ΣΤ
26	Β' Τιμ. β' 1-10	Ἰωάν. ιε' 17 - ιστ' 2	Ἁγίου Δημητρίου
27	Β' Κορ. θ' 6-11	Λουκ. η' 41-56	α' / Ζ'
28	Ἑβρ. θ' 1-7	Λουκ. ι' 38-42, ια' 27-28	Ἁγίας Σκέπτης

Ὁ Ἅγιος Μύρων, Πολιοῦχος Ἀντικυθήρων

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2013

1	Π	† Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ τῶν Ἀναργύρων, Δαβίδ ὁσ. ἐν Εὐβοίᾳ
2	Σ	Ἀκινδύνου, Πηγασίου, Ἐλπιδοφόρου, Ἀνεμποδίστου μ.
3	Κ	† Ε΄ ΛΟΥΚΑ , Ἀκειψιμᾶ, Ἀειθαλὰ καὶ Ἰωσήφ μαρτύρων
4	Δ	Ἰωαννικίου ὁσ., Ἐρμαίου ἱερομ., Νικάνδρου
5	Τ	Γαλακτίωνος καὶ Ἐπιστήμης μαρτ., Ἐρμᾶ καὶ Λίνου ἁπ.
6	Τ	Παύλου ἀρχιεπ. ΚΠόλεως ὁμ., Λουκᾶ ὁσίου
7	Π	Τῶν ἐν Μελιτινῇ 33 μαρτύρων, Λαζάρου ὁσίου
8	Π	† Σύναξις Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ
9	Σ	† Νεκταρίου Αἰγίνης , Ὀνησιφόρου μάρτ., Θεοκτίστης ὁσ.
10	Κ	† Η΄ ΛΟΥΚΑ , Ὀλυμπᾶ, Ροδίωνος, Ἐράστου ἁπ., Ἀρσενίου
11	Δ	† Μηνᾶ μεγαλομ. , Βίκτωρος καὶ Βικεντίου μαρτύρων
12	Τ	Ἰωάννου Ἐλεήμονος, Νείλου ἀσκητοῦ, Νείλου μυροβλύτου
13	Τ	† Ἰωάννου Χρυσοστόμου , Δαμασκηνοῦ νεομ.
14	Π	† Φιλίππου ἀποστόλου, Κωνσταντίνου Ὑδραίου
15	Π	Γουρία, Σαμωνᾶ, Ἀβίβου μ., Παΐσιου ὁσ. (ἀρχὴ νηστείας)
16	Σ	† Μαθαίου τοῦ Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ , Ἰφιγενείας
17	Κ	† Θ΄ ΛΟΥΚΑ , Γρηγορίου Νεοκαισ., Γενναδίου καὶ Μαξίμου
18	Δ	Πλάτωνος μεγαλ., Ρωμανοῦ μ., Ζακχαίου διακόνου
19	Τ	Ἀβδίου προφήτου, Βαρλαάμ μάρτ., Ἡλιοδώρου μάρτ.
20	Τ	Γρηγορίου Δεκαπολίτου, Πρόκλου ΚΠόλεως
21	Π	† ΤΑ ΕΙΣΟΔΙΑ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
22	Π	Ἀρχίππου, Φιλήμονος, Ὀνησίμου ἀποστόλων
23	Σ	Ἀμφιλοχίου ἐπισκ. Ἰκονίου, Σισινίου ὁμολογητοῦ
24	Κ	† ΙΓ΄ ΛΟΥΚΑ , Κλήμεντος Ρώμης, Πέτρου Ἀλεξανδρείας
25	Δ	† Αἰκατερίνης μεγαλομάρτυρος , Μερκουρίου
26	Τ	† Στυλιανοῦ Παφλαγόνος, Νίκωνος , Γεωργίου Χιοπολίτου
27	Τ	Ἰακώβου Πέρσου, Θεοδοσίου ἐν Τυρνάβῳ
28	Π	Στεφάνου Νέου ὁμολ., Εἰρηνάρχου μάρτυρος
29	Π	Παραμόνου καὶ 370 μαρτ., Φιλουμένου Νέου ἱερομ.
30	Σ	† Ανδρέου ἀποστόλου , Φρουμεντίου ἐπ. Αἰθιοπίας

«Ἀνθίμου θεράποντος τοῦ Χριστοῦ, Κεφαλλήνων νήσου, γόνου ὄντως πανευκλεοῦς, καὶ τῶν Κυθηρίων, Προστάτου καὶ ἐφόρου, εὐχὰς καὶ εὐλογίας, ἀπεκδεχόμεθα».

† ΚΣ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2013

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
3	Β' Κορ. ια' 31 - ιβ' 9	Λουκ. ιστ' 19-31	β' / Η'
8	Ἐβρ. β' 2-10	Λουκ. ι' 16-21	Παμμεγ. Ταξιαρχῶν
10	Γαλ. α' 11-19	Λουκ. ι' 25-37	γ' / Θ'
13	Ἐβρ. ζ' 26 - η' 2	Ἰωάν. ι' 9-16	Ἰωάν. Χρυσοστόμου
17	Γαλ. β' 16-20	Λουκ. ιβ' 16-21	δ' / Γ'
21	Ἐβρ. θ' 1-7	Λουκ. ι' 3-42, ια' 27-28	Εἰσοδίων Θεοτόκου
24	Γαλ. στ' 11-18	Λουκ. ιη' 18-27	πλ. α' / ΙΑ'

Ὁ Ἅγιος Ἄνθιμος ὁ νέος ὁ ἐν Κεφαλληνία

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2013

1	Κ	† ΙΔ΄ ΛΟΥΚΑ , Ναούμ προφήτου, Φιλαρέτου, Θεοκλήτου
2	Δ	Άββακούμ προφήτου, Μυρόπης μάρτ., Θεοφίλου όσ.
3	Τ	Σοφονίου προφήτου, Άγγελη νεομάρτυρος του έν Χίω
4	Τ	† Βαρβάρας μεγαλομ. , Ίωάννου Δαμασκηνού, Σεραφεΐμ Φαναρίου
5	Π	† Σάββα του ήγιασμένου , Διογένους μάρτυρος
6	Π	† Νικολάου άρχιεπισκόπου Μύρων τής Λυκίας
7	Σ	Άμβροσίου Μεδιολάνων, Γερασίμου Εύβοίας
8	Κ	† Γ΄ ΛΟΥΚΑ , Σωσθένους, Άπολλώ, Τυχικού άποστόλου
9	Δ	† Σύλληψις Άγίας Άννης μητρός τής Θεοτόκου
10	Τ	Μηνά Καλλικελάδου, Έρμογένους, Εύγράφου μαρτ.
11	Τ	Δανιήλ καί Λουκά Νέου των Στυλιτών, Μείρακος μάρτ.
12	Π	† Σπυριδωνος θαυματουργού , Ίωάννου Ζιχνών όσ.
13	Π	Εύστρατίου, Αύξεντίου καί Όρέστου μαρτ., Λουκίας μ.
14	Σ	Θύρσου, Φιλήμονος, Άπολλωνίου, Άρριανού μαρτύρων
15	Κ	† ΙΑ΄ ΛΟΥΚΑ (ΠΡΟΠΑΤΟΡΩΝ) , Έλευθερίου ήερομ. καί Άνθίας
16	Δ	Άγγαίου προφ., Θεοφανούς βασιλ., Μοδέστου
17	Τ	† Διονυσίου Ζακύνθου, Δανιήλ προφ., Τριών Παιδων
18	Τ	Σεβαστιανού & Ζωής κ.λπ. μαρτ., Φωκά μάρτ.
19	Π	Βονιφατίου μάρτ., Γρηγεντίου, Θεσσαλονίκης μάρτ.
20	Π	† Ίγνατίου Θεοφóρου , Ίωάννου νεομ., Ίωάννου Κροστάνδης
21	Σ	Ίουλιανής καί σύν αύτē 500 μαρτ., Θεμιστοκλέους
22	Κ	† ΠΡΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ , Άναστασίας Φαρμ.
23	Δ	Νήφωνος έπ., Τών έν Κρήτη 10 μαρτύρων
24	Τ	Εύγενίας όσιομάρτυρος, Βασίλας καί Άχαϊκού μαρτ.
25	Τ	† Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ
26	Π	† Σύναξις τής Ύπεραγίας Θεοτόκου , Εϋθυμίου Σάρδεων όμολ.
27	Π	† Στεφάνου Πρωτομάρτυρος , Θεοδώρου του Γραπτού
28	Σ	Τών έν Νικομηδεία Δισμυρίων Μαρτύρων, Δημοσθένους
29	Κ	† ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΙΝ , 14.000 άγιων νηπίων
30	Δ	Άνυσίας όσιομ., Φιλεταίου μάρτ., Λέοντος όσίου
31	Τ	Μελάνης όσίας τής Ρωμαίας, Ζωτικού όρφανοτρόφου

**«Τεκοϋσα άφράστως τόν σόν Υίόν, τόν Παντε-
ευεργέτην καί Σωτήρα καί Λυτρωτήν, τόν κό-
σμον λυτροϋσαι, παθών καί καχεξίας, ώς
πάντων υπερέτερα, Μυρτιδιώπισσα».** † ΚΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2013

Ἄναγνώσματα Κυριακῶν καί μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ-ΜΗΝΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
1	Ἐφεσ. β' 4-10	Λουκ. ιη' 35-43	πλ. β' / Α'
6	Ἐβρ. ιγ' 17-21	Λουκ. στ' 17-23	Ἄγ. Νικολάου
8	Ἐφεσ. β' 14-22	Λουκ. ιγ' 10-17	βαρύς / Β'
12	Ἐφεσ. ε' 8-19	Ἰωάν. ι' 9-16	Ἄγ. Σπυριδωνος
15	Β' Τιμ. α' 8-18	Λουκ. ιδ' 16-24, Ματθ. κβ' 14	πλ. δ' / Γ'
22	Ἐβρ. ια' 9-10, 32-40	Ματθ. α' 1-25	α' / Δ'
25	Γαλ. δ' 4-7	Ματθ. β' 1-12	Χριστουγέννων
26	Ἐβρ. β' 11-18	Ματθ. β' 13-23	Συνάξεως Θεοτόκου
29	Γαλ. α' 11-19	Ματθ. β' 13-23	β' / Ε'

Παναγία ἡ Μυρτιδιώτισσα (τοῦ Ἱ. Ναοῦ) τοῦ Ν. Φαλήρου

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κυθήρων καὶ Ἀντικυθήρων Σεραφεῖμ (κατὰ κόσμον Λάμπρος Στεργιούλης) ἐγεννήθη εἰς τὰ Βραγκιανὰ Καρδίτσης τὴν 27/12/1950. Μετὰ τὰς ἐγκυκλίους σπουδὰς ἐφοίτησεν εἰς τὴν Ριζάρειον Ἐκκλ. Σχολὴν (1964-1970) καὶ ἀκολούθως εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Α.Π.Θεσσαλονίκης (1972-1976) καὶ εἰς τὸ Μεταπτυχιακὸν Τμῆμα αὐτῆς, Κλάδος Συστηματικῆς Θεολογίας (1976-1978). Τὸ 1971 ἐχειροτονήθη Διάκονος καὶ τὸ 1981 Πρεσβύτερος, ἀναλαβὼν καθήκοντα τακτικοῦ Ἱεροκλήρυκος καὶ Γεν. Ἀρχιερ. Ἐπιτρόπου τῆς Ἱ. Μ. Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης. Μητροπολίτης Κυθήρων ἐξελέγη τὴν 27ην Ἰουνίου 2005. Αὐθημερόν ἐγένετο τὸ Μικρὸν καὶ Μέγα Μῆνυμα. Τὴν 2αν Ἰουλίου 2005 ἐγένετο ἡ εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονία αὐτοῦ εἰς τὸν Καθηδρικὸν Ναὸν Ἀθηνῶν, προεξάρχοντος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδοῦλου. Τὴν 28ην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἔδωκε τὴν διαβεβαίωσιν ἐνώπιον τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ τὴν 30ὴν Ἰουλίου 2005 ἐγένετο ἡ ἐνθρόνισίς του εἰς Κύθηρα.

Α' ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

Έδρα: Χώρα - Κυθήρων 80100
Τηλ. Σεβασμ. Μητροπολίτου 27360.31281
Fax: 27360.31281.
Γραφείων 27360.31202 και 27360.38360
FAX: 27360.31202.
Ίστοσελίδα: www.imkythiron.gr
E-mail: imkythiron@imkythiron.gr.

Γενικός Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος:
Πρωτ. π. Εὐάγγελος Λουράντος

**Ἀναπλ. Γεν. Ἀρχιερ. Ἐπιτρόπου καί
Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος Κυθήρων:**
Πρωτοπρ. π. Παναγιώτης Μεγαλοκονόμος.
Τηλ.: 27360.38359

Συμβούλια:

1) Μητροπολιτικόν: Πρόεδρος· Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σεραφείμ. Μέλη: Ἀρχιμ. π. Φρουμέντιος Δημητρίου, Πρωτ. π. Παναγιώτης Μεγαλοκονόμος, ὁ Δ/ντής τῆς ΔΟΥ κ. Γεώργιος Καλλίγερος, ὁ κ. Κων/νος Βλάχος, Νομ. Σύμβουλος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως καί ἡ Ἐκκλ. Σύμβουλος κ. Ἑλένη Χάρου-Κορναίου.

2) Ἐπισκοπικόν Δικαστήριον: Πρόεδρος· ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σεραφείμ. Μέλη· Πρωτοπρ. π. Παναγιώτης Διακόπουλος καί Πρωτοπρ. π. Πέτρος Μαριᾶτος. Ἀναπληρωματικά Μέλη· Ἀρχιμ.

π. Πέτρος Κασσιμάτης καί Πρωτ. π. Παναγ. Μεγαλοκονόμος. *Γραμματεὺς*· Ἀρχιμ. Φρουμέντιος Δημητρίου.

3) **Τοπικόν Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε.** Πρόεδρος· ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σεραφείμ. *Μέλη*· Ἀρχιμ. π. Πέτρος Κασσιμάτης. *Ταμίας*· ὁ κ. Ἰάκωβος Παστός.

Διοικητικόν Προσωπικόν: *Γραμματεὺς* - *Γραφεῖον Ἀποστολικῆς Διακονίας* - *Γάμων καί Διαζυγίων* - *Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε.* - *ΟΔΕΠ* - *Λογιστῆς* - *Ἐκκαθαριστῆς ἀποδοχῶν Ἐφημεριῶν*· ὁ κ. Ἰάκωβος Παστός. *Γραφεὺς*· ἡ κ. Ἰωάννα Καραβοκύρη, Θεολόγος. *Γραφεὺς, Ταμίας* - *βοηθ. Λογιστοῦ*· ὁ κ. Ἰωάννης Χλαμπέας. *Πρόεδρος Γεν. Φιλοπτώχου Ταμείου*· ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σεραφείμ. *Ταμίας*· ὁ κ. Παναγιώτης Μεγαλοκονόμος. *Ὁδηγός* - *Κλητήρ*· ὁ κ. Γεώργιος Φατσέας.

- Ἐνοριακοί Ναοί 30.
- Παρεκκλήσια - Ἐξωκκλήσια 347.
- Ναοί Κοιμητηρίων 30.
- Μοναστηριακοί Ναοί 5.
- Ἐφημέριοι 14: Α΄ κατηγ. 5, Β΄ 1, Γ΄ 3, Δ΄ 5, Συνταξιούχοι Ἱερεῖς 3.

ἹΕΡΟΙ ΝΑΟΙ

ΝΑΟΣ

ΤΗΛΕΦ.

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ ΚΑΤΗΓ

ΝΗΣΟΣ ΚΥΘΗΡΑ

Χώρα 80100

Ἐσταυρωμένος

6984.805577 Δημητρίου Φρουμ. Α΄

Άγ. Ήλιος - Προφ. Ήλιος	27360.31015	Κενή	
Άγ.Πελαγία-Άγ.Πελαγία	27360.33548	Κενή	
Άλεξανδράδες			
Άγ. Τριάς	27360.31184	Σκλάβος Πετ.	Γ΄
Άλλοιζιάνικα			
Άγ. Βασίλειος	27360.33483	Γολεμάτης Ίωάν.	Γ΄
Άρωνιάδικα			
Μεταμόρφωσης	27360.33231	Σταθᾶς Σαμψ.	Β΄
Αυλέμων			
Άγ. Νικόλαος	6977.616194	Άδικημενάκης Γεώρ.	Δ΄
Βιαράδικα			
Είσοδ. Θεοτόκου		Σκλάβος Εύαγγ.	Δ΄
Δρυμών			
Άγ. Μαρίνα	27360.31279	Λουράντος Εύαγγ.	Δ΄
Κάλαμος			
Άγ. Νικήτας	27360.31015	Κενή	
Καλησπεριάνικα			
Άγ. Γεώργιος	27360.33673	Κενή	
Καλοκαιρινές			
Άγ. Σπυρίδων	27360.31184	Κενή	
Καραβᾶς			
Άγ. Χαράλαμπος	27360.33548	Διακόπουλος Παν.	Δ΄
Καρβουνάδες			
Άγ. Γεώργιος	27360.31279	Λουράντος Εύαγγ.	Δ΄
Καστρισιάνικα			
Άγ. Αντώνιος	27360.33682	Μαρσέλος Σεραφείμ	Γ΄
Κατούνη			
Άγ. Ειρήνη	27360.31808	Τσοπάνογλου Ίωακ.	Α΄
Κάτω Λειβάδι			
Άνάλ. Σωτήρος	27360.31808	Κενή	
Κεραμωτό			
Μεταμόρφωσης	27360.31279	Κενή	
Άνω Λειβάδι			
Κοίμ. Θεοτόκου	27360.31015	Μεγαλοκονόμος Παν.	Α΄

Μητάτα

Άγ. Τριάς 6977.616194 Άδικημενάκης Γεώργιος Δ΄

Λογοθετιάνικα

Άγ. Μηνᾶς 27360.33548 Κενή

Μυλοπόταμος

Άγ. Χαράλαμπος 27360.33673 Κασιμάτης Πέτρ. Α΄

Πιτσινιάνικα

Έσταυρωμένος 27360.33673 Κενή

Ποταμός

Ζωοδ. Πηγῆς 27360.33339 Μαριᾶτος Πέτρος Α΄

Ποῦρκον

Άγ. Ἐλέσα 27360.31192 Κενή

Στραπόδι

Τίμ. Πρόδρομος 27360.31246 Κενή

Φατσάδικα

Άγ. Ἀνάργυροι 27360.31015 Κενή

Φράτσια

Κοίμ. Θεοτόκου 27360.31192 Κασιμάτης Πέτρος Α΄

Φράτσια

Άγ. Χαράλαμπος 27360.31192 Κενή

Φριλιγκιάνικα

Εἰσ. Θεοτόκου 27360.33682 Κενή

ΝΗΣΟΣ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΑ**Άντικύθηρα**

Άγ. Μύρων 27360-38140 Λιγοψυχάκης Ἀντών. Δ΄

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΑ ΙΕΡΑ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΑ

- 1) Παναγία Μυρτιδιώτισσα τηλ. 27360.31184.
- 2) Ἅγία Μόνη τηλ. 27360.33251.
- 3) Ἅγία Ἐλέσα τηλ. 27360.31083

ΙΕΡΑΙ ΜΟΝΑΙ

Ἄνδρῶα: Ὀσίου Θεοδώρου. Ἡγούμενος· Ἄρχιμ. π. Πέτρος Κασιμάτης. Ἐγγεγρ. Μοναχοί 5, Ἐγκατ. 1. Τηλ. 27360.33.673.

Β' ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

Θεῖον Κήρυγμα: 1) Κήρυκες Θείου Λόγου· ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σεραφεῖμ, καθὼς καὶ οἱ: Ἄρχιμ. π. Πέτρος Κασιμάτης, Ἄρχιμ. π. Φρουμέντιος Δημητρίου, Πρωτοπρ. π. Παναγ. Μεγαλοκονόμος καὶ Πρωτοπρ. π. Πέτρος Μαριᾶτος. Δημοσιεύσεις ἄρθρων εἰς τὸν τοπικὸν τύπον, ὁμιλίας καὶ ἐκπομπαὶ εἰς τὰ Ραδιόφωνα Κυθῆρων ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου καὶ τῶν συνεργατῶν του.

Ἱερά Ἐξομολόγησις: Ὑπεύθυνος Πρωτοπρ. π. Παναγιώτης Μεγαλοκονόμος. Αὕτη θεραπεύεται ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου καὶ ἐπτά ἐντεταλμένων Ἐφημερίων - Πνευματικῶν.

Χριστιανικὴ Ἀγωγή Νεολαίας: Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σεραφεῖμ πραγματοποιεῖ ἐκκλησιασμοὺς καὶ τακτικὰς ἐπισκέψεις καὶ ὁμιλίας εἰς τὰ Σχολεῖα τῆς νήσου. Συμπαραστάτης Ἐκπαιδευτηρίων: Ὁ Πρωτοπρ. π. Παναγιώτης Μεγαλοκονόμος. Κατηχητικὰ Σχολεῖα 6.

Ὑπηρεσία Συμπαράστασως Οἰκογενείας: Οἱ ἐντεταλμένοι πρὸς τοῦτο Ἱερεῖς.

Ἐκκλησιαστική Ὑπηρεσία Ἀσθενῶν: Συμπαραστάσις πρὸς τοὺς ἀσθενεῖς τοῦ Νοσοκομείου Κυθήρων καὶ τοὺς τροφίμους τοῦ Γηροκομείου Ποταμοῦ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σεραφείμ καὶ τοῦ Αἰδεσιμολ. π. Πέτρου Μαριάτου, Ἰατροῦ.

Κληρικολαϊκαὶ Συνελεύσεις: Ἱερατικά Συνάξεις πραγματοποιοῦνται κατὰ μῆνα καὶ κληρικολαϊκαὶ Συνελεύσεις κατ' ἔτος μέ τήν συμμετοχὴν ἐνοριτῶν καὶ πάντων τῶν διακονούντων εἰς τὰς ἐνορίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Σχολὴ Γονέων εἰς Πνευματικὸν Κέντρον Κεραμωτοῦ καὶ Ποταμόν: Μηνιαῖες συνάξεις.

Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον: Ἐκδίδεται κατ' ἔτος.

Γραπτὸν Θεῖον Κήρυγμα: Συντάσσεται καὶ ἀναγινώσκειται τὰς Κυριακὰς εἰς τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς.

«Τὸ Μῆνυμα τῆς Κυριακῆς»: Ἐβδομαδιαία ραδιοφωνικὴ ἐκπομπή τοῦ Σεβασμιωτάτου, μεταδιδομένη ἀπὸ τοὺς 2 τοπικοὺς Ρ/Σ FM105,6 καὶ 107,3 καὶ μέσῳ Internet.

Περιοδικὸν «Παναγία Μυρτιδιώτισσα»: Ἐκδίδεται περιοδικῶς δαπάναις τῆς Μονῆς τῆς Μυρτιδιώτισσας.

Ἐκκλησιαστικά Βιβλιοθῆκαι: Πνευματικοῦ Κέντρου Χώρας καὶ Πνευματικοῦ Κέντρου Λειβαδίου.

Πνευματικά Κέντρα - Αἴθουσαι: 1) Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Χώρας 2) Κληροδοτήματος Μιχ. Παναγιώτου - Ποταμοῦ 3) Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Λειβαδίου 4) Ἐνορίας Μεταμορφώσεως τοῦ Χριστοῦ Κεραμωτοῦ (Λεοντσίειον) 5) Ἱ. Ναοῦ Ἁγίας

Μαρίνης Δρυμῶνος 6) Ἱ. Ναοῦ Ἀγίας Τριάδος Ἀλεξανδράδων 7) Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Εἰρήνης Κατουνίου καί 8) ἐνορίας Ἀλλοιζιανίκων.

Κύκλοι Μελέτης Ἀγίας Γραφῆς: 1. Πνευματικόν Κέντρον Χώρας. 2. Πνευματικόν Κέντρον Λειβαδίου. 3. Γραφεῖον Ἱ. Ναοῦ Παναγίας Ἰλαριωτίσης Ποταμοῦ.

Σχολή Βυζαντινῆς Μουσικῆς: Εἰς Πνευματικόν Κέντρον Ἱ.Ν. Ἀγ. Γεωργίου Λειβαδίου. Ὑπεύθυνος: Γεώργιος Κατσούλας, Πρωτοψάλτης - Καθηγητής Ὠδείου.

Παραδοσιακοὶ χοροὶ - θεατρικὴ παιδεία - κέντημα - ὕφαντικὴ τέχνη εἰς Λεοντσίνειον Πνευματικόν Κέντρον Κεραμωτοῦ. Ὑπεύθυνος: Ἐλένη Τζοβάρη-Χατζοπούλου, Καθηγ. Παν/μίου.

Ἐκκλησιαστικὴ Τέχνη: Ἱστορικὰ Μνημεῖα: 1) Ἱ. Ναός Ἀγίου Ἀπ. Πέτρου Ἀραίων 13ου αἰῶνος. 2) Ἱ. Ναός Ἀγίου Δημητρίου Πούρκου 11ου αἰῶνος. 3) Ἱ. Ναός Ἀγίου Ἀνδρέου Λειβαδίου 10ου αἰ. 4) Ἱ. Ναός Ἀγίου Νικήτα Καλάμου 11ου αἰ. 5) Ἱ. Ναός Ἀγίου Νίκωνος Ποταμοῦ 14ου αἰ. 6) Πολλοὶ Ἱ. Ναοὶ τοῦ 16ου αἰῶνος.

Γ' ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

1) Γενικόν Φιλόπτωχον Ταμεῖον: Ἀντιμετωπίζει ἐκτάκτους ἀνάγκας ἀναξιοπαθούτων ἀδελφῶν παρέχον σημαντικὴν οικονομικὴν βοήθειαν.

2) Κασιμάτειον Γηροκομείον Κυθήρων εις Ποταμόν.

3) Όμάδα Έθελοντών Κοινωνικής Φροντίδας Έερās Μητροπόλεως: Παρέχει ήθικήν καί ύλικήν στήριξιν καί βοήθειαν εις μοναχικούς, πολυτέκνους, πτωχούς, ασθενείς κ.λπ. Έπεύθυνοι τής ομάδας: Έρεϊς π. Παναγ. Μεγαλοκονόμος, π. Παναγ. Διακόπουλος, π. Πέτρος Μαριάτος καί οί κυρίες Σταυριανή Χλέντζου, Έλένη Κομνηού.

Ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σεραφείμ προεδρεύει: 1) Τοϋ κληροδοτήματος «ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ». 2) Τοϋ Έεροϋ Προσκυνήματος Παναγίας τής Μυρτιδιωτίσσης καί 3) Τοϋ Έεροϋ Προσκυνήματος τής Άγίας Μόνης.

Δ' ΑΓΙΟΛΟΓΙΑ

ΤΟΠΙΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ: 1) Παναγίας τής Μυρτιδιωτίσσης (24 Σεπτ.), 2) Όσίου Θεοδώρου τοϋ έν Κυθήροις άσκήσαντος (12 Μαΐου), 3) Άγίας Όσιοπαρθενομάρτυρος Έλέσης τής έν Κυθήροις άθλησάσης (1 Αϋγ.), 4) Άγίου Έερομάρτυρος Μύρωνος εις Άντικύθηρα (17 Αϋγ.). 5. Όσίου Άνθίμου τοϋ νέου τοϋ έν Κεφαλληνία (4 Σεπτ.).

Ε' ΙΕΡΑ ΛΕΙΨΑΝΑ

Τιμία Κάρα τοϋ Όσίου Θεοδώρου. Έερόν Λείψανον Άγίου Έερομ. Έλευθερίου. Ιερά Λείψανα Άγίας Όσιοπαρθενομάρτυρος Άναστασίας τής Ρωμαίας καί Άγίας Άναστασίας Φαρμακολυτρίας.

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Ίερά Μητρόπολις (Χώρα)	27360-31202
Έπαρχείο (Χώρα)	27360-31556
Δήμος (Χώρα)	27360-31213
Έθνική Τράπεζα (Χώρα)	27360-31713
Έθνική Τράπεζα (Ποταμός)	27360-33350
Άγροτική Τράπεζα (Χώρα)	27360-31221
Ταχυδρομείο (Χώρα)	27360-31274
Ταχυδρομείο (Ποταμός)	27360-33225
ΔΟΥ (Χώρα)	27360-31205
Ειρηνοδικείο (Χώρα)	27360-31650
Άστυνομικό Τμήμα (Χώρα)	27360-31206
Άστυνομικός Σταθμός (Ποταμός)	27360-33222
Λιμεναρχείο (Άγια Πελαγία)	27360-33280
Λιμεναρχείο (Καψάλι)	27360-31222
Τελωνείο (Καψάλι)	27360-31262
ΔΕΗ (Χώρας)	27360-31207
ΟΤΕ (Ποταμός)	27360-33299
Άρχαιολογικό Μουσείο (Χώρα)	27360-31739
Συλλογή Βυζ/νών Τοιχογραφιών Κάτω Λειβάδι	27360-31731
Άρχ. Ύπηρ. Βυζ. Άρχαιοτήτων Λειβάδι	27360-31195
Ίστορικό Άρχείο Κάστρου Χώρας	27360-37046
Ί. Μονή Όσιου Θεοδώρου	27360-33673
Ί. Μονή Παναγίας τής Μυρτιδιωπίσης	27360-31184
Ί. Μονή Άγίας Μόνης	27360-33251
Ί. Μονή Άγίας Έλέσης	27360-31083
Γυμνάσιο (Χώρα)	27360-31148
Λύκειο (Χώρα)	27360-31314
Δημοτικό Σχολείο (Χώρα)	27360-31229
Νοσοκομείο (Ποταμός)	27360-33325
Γηροκομείο (Ποταμός)	27360-33301,33303-4
Όλυμπιακή Αεροπορία (Ποταμός)	27360-33362
Άεροδρόμιο	27360-33297

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΥΘΗΡΩΝ
ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ

Χώρα - Κυθήρων 80100
ΤΗΛ.: 27360-31281 και 31202
ΦΑΞ: 27360-31202

Ίστοσελίδα: www.imkythiron.gr
E-mail: imkythiron@imkythiron.gr

Έπιμέλεια έκδοσης: ΔΟΜΗ Ο.Ε.